

ÖRÖK HÚSVÉT

■ Húsvétvasárnapján tele a lelkünk húsvéti allelujával, örömmel, boldogsággal. Joggal, hiszen Húsvét a mi legnagyobb, sőt azt is mondhatnánk: egyetlen ünnepünk. Mert minden más, amit ünnepelünk az Egyházban, csak azért ünnep, mert volt Húsvét, mert volt feltámadás. „Ha ugyanis Krisztus nem támadt volna fel, hiábavaló lenne a ti hitek!” – kiáltotta oda már Szent Pál az első keresztényeknek. De mi tudjuk, hogy Krisztus feltámadt, itt van közöttünk, és ezért ünnepelünk, örülünk.

Hasznos azonban felidézni, megfigyelnünk a feltámadás egyes körülményeit. Talán már elgondolkoztatott bennünket az a tény, hogy a feltámadás éjjel, csendesben, tanúk nélkül történt. Így olvassuk az evangéliumban: „A hét első napján, kora reggel, amikor még sötét volt, Mária Magdolna kiment a sírhoz” (Jn 20, 1). De Jézus már nem volt ott, a feltámadás már megtörtént, tanúk nélkül. Mária Magdolna a zokogásig ki volt ábrándulva. Valamiképpen talán mi is másként szerettük volna elképzelni Jézus feltámadását, ezt a világrengető eseményt, pl. úgy, hogy fényes nappal tör-

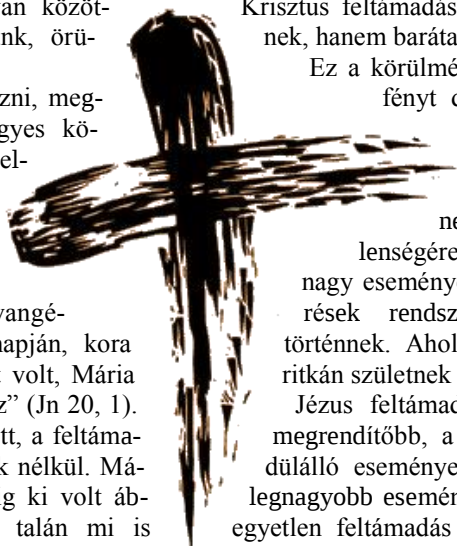
ténjék, mint három nappal előtte a Nagypéntek, félelmetes földrengés, napfogyatkozás közepette, hogy ellenségei térdre rogyva könyörögjenek kegyelemért, hogy a világ végre belássa bűnét. Isten azonban másként rendelte el a feltámadást. Azt akarta, hogy Jézus feltámadása az éjszaka csendjének meghittségében történjék. Miért? Azért, mert Jézus nem a gonoszok és bűnösök bűnhődésére, hanem az őt szeretőik örömeire és boldogságára támadt föl.

Krisztus feltámadása nem ellenségeinek, hanem barátainak szánt üzenet.

Ez a körülmény, ez a gondolat fényt deríthet nem csak

lelki életünk, hanem a világ és az egyház történelmének sok jelenségére is. Az igazán nagy események, a nagy megtérések rendszeresen csendben történnek. Ahol sok zaj van, ott ritkán születnek nagy dolgok.

Jézus feltámadása a világ legmegrendítőbb, a történelem egyedülálló eseménye. De éppen ez a legnagyobb esemény rá a tanú, hogy egyetlen feltámadás sem történik látványosan, hanem így, csendben, de megállíthatatlanul. A lelki életben is ez a törvényszerűség valósul meg. Ma is van-

nak nagy megtérések, de ezt nem kiáltják világgá az újságok. Az irgalmas szamaritanus ma is járja a világ országútjait, csak nem kísérik fotoriporterek. És ez a gondolat képes új optimizmussal eltölteni csüggedt lelkünket ezekben az apokaliptikus időkben, amikor úgy tűnik, csak halál van és nincs feltámadás. De nem így van, csupán tiszta szem kell hozzá, hogy meglássuk, Krisztus ma is feltámad és itt áll közöttünk. A kérdés csak az, hogyan képzeljük el Őt. És éppen ez a feltámadás másik jelentős körülménye.

A feltámadott Krisztus első gondolata nem az volt, hogy elmenjen Kaifáshoz vagy Pilátushoz és megbüntesse őket, hanem ott maradt a kertben és várta övét, hogy velük találkozzon: először Mária Magdolnával, aztán a többiekkel, mindenkiel, aki kereste Őt. Péternek nem rőtt a felárlását, nem vonta kérdőre gyávaságukért azokat, akik szétfutottak, nem kérte számon tőlük, amiért magára hagyták a Kálvárián. Amikor pedig a Tiberiás tó partján várta őket a sikertelen éjjeli halogás után, nem rőtt meg őket mondván: „Hiába is erőlködtök, nélkülem úgysem fogtok semmit”, hanem csendesesen, szelíden, szinte alázatosan megkérdezte őket, nincs-e valami ennivalójuk? Vessük jól lelkünkbe ezt a képet: a feltámadt Krisztust, amint ott áll egymagában az üres sír mellett és vár, vagy a tó partján, amint halkan kér egy falat ennivalót.

A feltámadott Krisztus ma is ugyanígy viselkedik: senkit nem vádol, senkit nem

von kérdőre, senkit nem fenyeget a megsértett Isten nevében, hanem csendesesen áll és kérdez bennünket, nincs-e valamin, amit neki adhatnánk? Talán tényleg nem sok mindenünk van, amivel büszkélkedhetünk, de odaadhatjuk neki azt, amink van: szívünket, eszményeinket, szeretetünket. És akkor majd önzetlenségünk révén napjainkban ismét feltámad Krisztus és a világ felismeri, hogy Húsvét nemcsak a mi legnagyobb, hanem a mi állandó, tartós ünnepünk, felismeri azt, hogy a feltámadás most történik. Ihlessen bennünket ebben a nagy szónok, Keppler püspök buzdítása: „Ahelyett, hogy állandóan saját fájdalmadat és sorsodat siratod, fordítsd tekinteted mások felé. Ahelyett, hogy saját terhedet elviselhetetlennek kiáltod ki, végy magadra valamit mások terhéből is. Ahelyett, hogy állandóan sopánkodsz, érezz együtt azzal, akinek még nehezebb a sorsa, mint a tiéd. Ahelyett, hogy másoktól vársz megértést, vigasztaljal másokat. És akkor sokszor nem tudod majd, hogy mi is történik veled: mások terhére vedd magadra és a sajátod vált könnyebbé; beteget gyógyítóttál és saját szíved sebe hegedt be; szomorút vigasztaltál és saját lelked talált nyugalmat; mások szenvedésén enyhítettél és saját tövised élet törted; adni akartál és kaptál; azt hitted, hogy meghalsz és feltámadtál.”

*Szentmártoni Mihály SJ
elmélkedése Húsvétvasárnapra
Forrás: Internet*

EGYHÁZI KÖNYVTÁRAK A 21. SZÁZAD ELEJÉN

2014. március 25-én Egyesülésünk az Országos Széchényi Könyvtárba várta a „civil” és egyházi könyvtáros kollégákat. A szakmai találkozón talán egyik legfontosabb szerepe abban állt, hogy lehetőséget adott a visszatekintésre, számvetésre: hogyan vagyunk mi, egyházi könyvtárak ma Magyarországon. Örömmel nyugtáztuk, köszönjük, jól vagyunk: helyünket, szerepünket megtaláltuk a mai magyar könyvtári rendszerben, s nemcsak értékörzőnek, de értékteremtőnek, a ma kultúráját felmutatni tudónak és azzal párbeszédben állónak ismerhetjük el magunkat.

A szakmai fórumon Vigh Annamária, az EMMI Közgyűjteményi Főosztályának vezetője, bár személyesen megjelenni nem tudott, levélben küldött köszöntőt, amely a nap szakmai programja bevezetőjeként hangzott el. Boka László, az OSZK tudományos főigazgatója személyesen köszöntötte a találkozón résztvevőit és üdvözölte a könyvtárak munkáját.

Feltétlenül köszönet illeti Bakos Klárát, az MKE elnökét, akinek moderátori ténykedése az egész rendezvény pontos, igényes lebonyolítását biztosította. Hírlevelünkben a fent említett köszöntők után Löffler Erzsébet beszámolója nyújt betekintést a szakmai találkozó menetébe, tartalmába, hangulatába.

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA KÖZGYŰJTEMÉNYI FŐOSZTÁLY

Dr. Hubert Gabriella elnök részére
Egyházi Könyvtárak Egyesülése
Budapest

Tisztelt Elnök Asszony!

Köszönettel vettem meghívóját az Egyházi Könyvtárak Egyesülése által, a Magyar Könyvtárosok Egyesületének védnökségével szervezett *„egyházi könyvtárak a XXI. század elején”* című szakmai tanácskozásra.

Legnagyobb sajnálatomra – előzetesen tett ígéretem ellenére – hivatali elfoglaltságom miatt nem tudok részt venni a rendezvényen. Mivel a részvételt le kellett mondanom, és nem mondhatom el Önöknek személyesen azokat a gondolatokat, amelyekkel készültem erre az alkalomra, és amelyek elhangzását fontosnak tartom, ezért levélben fordulok Önhöz, Önökhöz.

Amint azt az Egyesülés képviselőivel való február 12-ei találkozón is elmondtam, a magyarországi közgyűjteményi rendszer átalakulása, a könyvtári, levéltári, múzeumi területet szakmai működésében érintő új jogszabályok megjelenése, az egyházi gyűjtemények állami támogatásnak változása, olyan helyzetet teremtett, amelyben szükség van egy szorosabb szakmai együttműködésre az egyházi gyűjtemények és kulturális ágazat irányításáért felelős tárca között. Feltett szándékunk, hogy ebben a szorosabb együttműködésben a magunk eszközeivel és lehetőségeivel támogassuk az egyházi gyűjteményekben folyó szakmai munkát, hogy mindaz az érték, amelyet az Önök intézményei őriznek, és amely a magyar kulturális örökség felbecsülhetetlen értékű része, bekerüljön a magyarországi kulturális élet vérkeringésébe.

Miután elolvastam meghívójukban a mai tanácskozáson elhangzó előadások címeit, bár magukat az előadásokat nem fogom hallani, úgy gondolom, a gyűjtemények jelentőségéről és a kulturális életben betöltött szerepéről nagyon hasonlóan gondolkozunk. Engedjék meg, hogy egy kicsit szokatlan és rendhagyó módon bizonyítsam ezt. A meghívóban olvasható előadás címekből sorban egymás után egy-egy szót vettem ki, és a következő szavak kerültek egymás mellé: „*hívogatók*” „*nyilvánosság*”, „*közel*” „*együttműködés*” „*nyitott*” „*műhelyek*”, „*turizmus*”, „*adatbázis-fejlesztés*”, „*megújulás*”.

Mind olyan fogalom és kifejezés, amelyet ma az állam és az önkormányzatok által fenntartott „*világi gyűjteményekkel*” kapcsolatban is állandóan használunk, és mindannak megvalósítását, amit ezek a fogalmak takarnak, ezektől a gyűjteményektől is elvárunk.

Ezért bízom benne, hogy a köztünk nem előzmények nélkül való együttműködés új lendületet vesz, folyamatos és eredményes lesz.

Munkájukhoz sok sikert kívánok.

Budapest, 2014. március 24.

Üdvözlettel:

dr. Vigh Annamária
főosztályvezető

Kedves vendégeink, tisztelt konferencia!

Megkülönböztetett tisztelettel és szeretettel köszöntök mindenkit az Országos Széchényi Könyvtárban, Isten hozta Önöket! Nekem jutott az a megtisztelő feladat, hogy házigazdaként köszöntsem Önöket, s annál is nagyobb örömmel teszem ezt, mert régebben, évi rendszerességgel itt, az OSZK-ban tartották az EKE-konferenciákat, s tudtommal e szakmai nap hagyományát kívánják folytatni a szervezők ma is. Hadd bátorítsam őket, s üzenjem innen is nekik, az intézmény vezetősége nevében is, hogy a Nemzeti Könyvtár örömmel ad helyet szakmai együttgondolkodásunkat elősegítő minden érdemi rendezvénynek, kezdeményezésnek.

Tisztelt kollégák, hadd kezdjem azzal, hogy az Egyházi Könyvtárak Egyesülésének sokrétű, értékmentő, értékkeremtő munkája sohasem egyfajta elszigeteltségben, önmagában, hanem éppen fordítva: a világi könyvtárakkal közösen, vállvetve valósulhat csak meg. A mai, olykor egyáltalán nem könnyű, minimum változónak mondható országos könyvtárügyi helyzetben fontos, hogy egy országos stratégia elkészültében az OSZK, mint nemzeti intézmény, mint zászlóshajó e könyvtárakkal való együttgondolkodásban, együttes tapasztalatokkal készüljön a következő évekre, melyek meghatározóak lesznek, úgy gondolom, a teljes közgyűjteményi terület szempontjából. Nagyjából azzal kell szembesülnünk, hogy ez a terület – fontosságát, múltját, jelentőségét tekintve – végképp elvész, háttérbe szorul, megbélyegzésre kerül, vagy mi magunk teszünk aktívan azért, (amolyan modern Münchhausen bárókként, ha kell), hogy ez

ne legyen így! Saját hajunknál fogva ránthatjuk ki megfeneklett helyzetünkől magunkat s a területet, felmutatva a cselekvés konkrét lehetőségeit, érdemei felsorolásán túl nélkülözhetetlenségét és értékkeremtő erejét, előremenekülve, ha kell.

Tudjuk, hogy a feladatok, a kihívások egyre nőnek, s ebben becsülettel igyekeznék helytállni, lépést tartani és igen, iniciátornak is lenni, ha kell az egyházi könyvtárak. Fontos számukra a világi kollégákkal való együttműködés, s ez talán az egyik alapgondolata, legfontosabb területe, témája e mai konferenciának is. Ahogyan végigolvastam az elkövetkező előadások címeit, úgy vélem, ennek előmozdítása lesz, lehet az egyik elsődleges cél. Mert a *hogyanokról* lesz szó végső soron minden előadásban, s ez aktivitást és kreativitást mutat, pozitív szándékokat és tettekkészséget jelez.

Mindannyiunknak vannak persze napi intézményi gondjai. Vannak nehézségeink, s félelmeink is. Az egymásra utaltság ezért is mutatkozik meg ma olyan élesen. Az OSZK különösen fontos lehet az egyesülés tagjai számára, s fontos az egyházi könyvtárakért aggódók számára is nyilván. Az olyan egyházi könyvtárak ugyanis, ahol kevés ember gondoz hatalmas könyvanyagot, hatalmas és olykor felbecsülhetetlen értékeket, úgy gondolom, az OSZK módszertani segítsége nélkül nem tud majd eredményesen és hatékonyan működni. Az EKE által végzett munka ugyanakkor nyilván az OSZK szempontjából sem csupán fontos, de olykor egyenesen nélkülözhetetlen, feltétlen elismerendő és tanulságos. Én egy olyan

területnek a vezetőjeként köszönhetem most önöket, mely az alapvető könyvtörténeti kutatásokban, a kodikológiától a retrospektív nemzeti könyv- és sajtóbibliográfiákon át a nyomdatörténeti kutatásokig, minden eredményében tudja: a jeles egyéni munkák mellett is, hosszú távon csak a csapatjáték számíthat átütő sikerre. Elengedhetetlen, létfontosságú tehát az együttműködésnek az a termékenyen tárguló spektruma, mely az Egyesület és a Nemzeti Könyvtár közt már most is létezik. (Zárójelben jegyzem csak meg, hogy sokáig maga az EKE is itt, e házban volt bejegyezve; az indulás, az alapok pedig mindenki esetében meghatározók.)

S itt engedjenek meg nekem egy-két szubjektív szót is: az egyházi könyvtárak kultúrtörténeti szerepét mindenféle retorikai fordulat és túlzás nélkül mondom elengedhetetlennek. Elengedhetetlen a humán tudományi kutatás terén; elengedhetetlen az egyes univák megőrzése terén; s a közös eredmények felmutatása (például kiadványok és kiállítások, vagy akár konferenciák) terén. A tudományos kutatás egyszerű biztosításán túl magának a tudományos alapoknak és országos platformoknak a létrehozásában tehát!

Az egyházak életében és a világi könyvtárügy szempontjából ez egyaránt hangsúlyozandó. Én egy olyan igazgatóságot vezetek itt, a házon belül, ami a széles értelemben vett tudományos területet fedi le, s eredményeit tekintve joggal büszkélkedhet évi 25-30 kiadvánnyal, legalább féltucat rangos (hazai és nemzetközi) konferenciával, s több nagyszerű tárlattal, évente 2-3 nagykiállítással. (Ehhez igaz, egyfelől mintegy 40-50 olyan munkatárs is szükséges, aki szaktudása mellett folyamatos kutatással és tanulóssal tölti részben vagy egészben munkaidejét.) Jól

tudom, azok az intézmények, melyeket Önök képviselnek most, messze nem ekkora apparátussal működnek. Mégis azt mondom, az itteni eredményeink egyike sem valósulhatna meg jószerével, ha csak a saját állományunkra és kutatógárdánkra támaszkodnánk, ha az intézményi együttműködéseknek nem lennének személyi, szakmai, kollegiális élő kapcsolatai. E nélkül az egész könyvtárügy olyan lenne, mint a halott könyv, melyet mindenki tisztel, de senki nem forgat. Fizikai valójában meglehet létezni, ám tartalmát sosem képes már felmutatni. Vagy az írás, melyet nem tud már olvasni senki. A körünkben jelen lévő Ásványi Ilona egyik szép cikkében azt olvastam: egyházi és világi kollégák egyaránt rászorulunk égi pártfogónknak, Szent Jeromosnak pártfogására. Valóban. De gondoljunk rá nem csak mint egyházatyára, hanem elsődlegesen mint az írott kultúra átörökítésének, életben tartójának példaképére, akinek a Vulgata-t köszönhetjük.

Önöknek a legkevésbé sem kell kifejtennem, hogy bár az egyházi könyvtárak házában is a legrégebbi könyvtártípusnak tekinthetők, mégis rangjuknak, jogosultságuknak, létjoguknak visszaszerzését és finanszírozásuk biztos alapokra helyezését micsoda küzdelem előzte meg, s e könyvtártípus micsoda terhekkel küzd, milyen akadályokkal néz szembe ma is, nap mint nap. Magyarország 20. századi történelmét ismerve tudjuk, hogy 1950 után e könyvtárak egy része megsemmisült, s ha mégsem, amolyan könyvraktárrakká degradálódott. Zárt gyűjteményként, legfeljebb korlátozottan nyilvánosan működhetett. A rendszerváltás után ahhoz, hogy ezek a könyvtárak újra életre keljenek, hogy „visszaverekedjék” magukat az őket megillető helyre és az orszá-

gos könyvtári hálózatba belépjenek, sok esetben közgyűjteményi jellegüket kellett újfent bizonyítaniuk: azt, hogy közszolgáltatásokat nyújtó könyvtárak és nem (vagy nem csak) múzeumok, halott könyvraktárak. Ez a folyamat ma sem zárult még le sajnos minden tekintetben.

A nemzeti kultúrának, az írott kulturális emlékezetnek átmentőiként, egyenrangú örzőiként köszöntöm önöket, s e mai kon-

ferencián kívánok sikeres együttgondolkodást, az idők újfajta kihívásaira választ találó, sikeres együttműködések létrejöttét, és azt, hogy az ezeket is lehetővé tévő döntéshozók irányába alapos, konstruktív, előrelépést hordozó javaslatok szülessenek.

Boka László
tudományos igazgató
OSZK

Egyházi könyvtárak a 21. század elején

Ezzel a címmel rendezett szakmai konferenciát az EKE március 25-én az Országos Széchényi Könyvtárban, melynek fővédnöke a Magyar Könyvtárosok Egyesülete volt. A rendezvényen nemcsak az egyházi könyvtárak munkatársai vettek részt, hanem szép számmal érdeklődtek egyéb könyvtárakban dolgozó kollégák is.

Nem véletlenül, hiszen az elhangzott előadások egy része éppen arra a speciális helyzetre világított rá, melyben az EKE tagkönyvtárai működtek és működnek, a magyar könyvtári rendszerben elfoglalt helyünket vizsgálták, más részük pedig arra a kérdésre válaszolt, hogy hogyan tudunk megfelelni a 21. század kihívásainak, amelyek tagadhatatlanul új helyzet elé állítottak bennünket.

A múltba való visszatekintés (Ásványi Ilona) is azt a célt szolgálta, hogy identifikálni tudjuk önmagunkat, hiszen néhány évtizeden keresztül a diktatúra éveiben nem volt valódi helyünk a magyar könyvtárak rendszerében annak ellenére, hogy az egyházi a legrégebbi könyvtártípus. Ebben az időszakban előtérbe került a múzeumi funkció, miközben a könyvtári szolgáltatások csak korlátozottan működhettek. Kényszer szülte helyzet volt, hogy akkoriban „tudományos szakkönyvtáraknak” minősítettük magunkat, noha sem a működtetés, sem a finanszírozás tekintetében nem tudtunk megfelelni egy tudományos szakkönyvtárral szemben támasztható igényeknek.

A törvénykezés sem szabályozta a rendszerben elfoglalt helyünket, az első olyan könyvtári törvény, melynek hatálya az

egyházi könyvtárakra is kiterjedt 1997-ben született.

A rendszerváltást követően változott a helyzetünk, és számban is gyarapodhatunk, hiszen az egyházak által működtetett, valamint alapított felsőoktatási intézmények könyvtárai is bekerültek a rendszerbe, sőt igen előkelő helyet foglalnak el azon belül. Erre nagyon jó példa a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola Könyvtára (Török Beáta), ahol egy valóban 21. századi könyvtár működik, és melynek a főiskoláéhoz igazodó arculata és az ottani színvonalas rendezvények jó szolgálatot tesznek a könyvtár jó hírnevének biztosításában, éspedig nemcsak a hallgatók körében.

Az egyházi és világi könyvtárak együttműködésének jó példáját a debreceni Méliusz Juhász Péter Könyvtár igazgatójának (dr. Kovács Béla Lóránt) előadásból ismerhettük meg. A Méliusz Juhász Péter Könyvtár megyei és városi funkciókat is ellát, és a város nagy kiterjedése, sajátos településszerkezete rendkívül nehéz feladatokat ró az intézményre. A városnak és a vonzáskörzetéhez tartozó tanyavilágnak vannak olyan részei, ahol 10-20 km távolságra van a legközelebbi könyvtár. Ezeknek a területeknek a könyvtári ellátását részben szociális intézmények, de túlnyomó részt gyülekezetek közreműködésével lehet biztosítani. Ezekben a peremterületekben a gyülekezetek és egyházi intézmények segítségével nélkül lehetetlen volna a könyvtári szolgáltatások biztosítása.

A gyülekezetek egy részében maguktól is megvan a hajlandóság arra, hogy kultu-

rális missziót is vállaljanak, ezek közé tartozik a debreceni Nagyerdei Református Gyülekezet (tipikusan értelmiségi közösség), mely jól működő gyülekezeti könyvtárat működtet önkéntes alapon, elsősorban annak érdekében, hogy a lelki épülést szolgáló irodalommal lássa el az érdeklődőket. Erről Kerti Péterné számolt be.

Az előttünk álló új kihívások közé tartozik – elsősorban a műemlék könyvtárak esetében – a turizmus igényeinek a kielégítése, kiállítások, tudományos és ismeretterjesztő rendezvények szervezése. Ezek újszerű feladatok, melyeknek az ellátása tőlünk is új szemléletet, hozzáállást kíván, hiszen versenyhelyzetbe kerültünk nemcsak az olvasókért, de a látogatókért vívott harcban is. Balogh Ferenc az egri Főegyház-megyei Könyvtár példájával illusztrálta ezeket az új feladatokat.

Baranya Péter arról számolt be, hogy hogyan, milyen lépésekben jöttek létre azok az adatbázisok, amelyek szerencsére már szinte mindnyájunk rendelkezésére állnak. A fejlesztések során könnyebb helyzetben voltak a felsőoktatási könyvtárak, amelyek más egyetemi, főiskolai könyvtárakkal közösen építették ki adatbázisaikat. Ezen a téren a leghatékonyabbnak az integrált könyvtári rendszerek alkalmazása bizonyult. Az egyházi könyvtárak több ilyen integrált rendszerben vesznek részt (ez függ attól is, hogy mely egyetemekkel, nagyobb intézményekkel vannak szoros kapcsolatban). Ilyenek a Corvina, a Huntéka, a Mokka. Ez utóbbi országos közös katalógusban csak a debreceni Református Kollégium Nagykönyvtára érdekelt. Számunkra leg-

lényegesebb az Unitas közös egyházi katalógus, mely 34 egyházi könyvtár 1.200.000 rekordját tartalmazza.

Rendkívül tanulságos volt Kővécs Ildikó előadása is, aki rávilágított arra, hogy a pályázati lehetőségeknek milyen szerepük volt abban a felzárkózási folyamatban, melynek során jelentősen csökkentettük a világi könyvtárakkal szembeni hátrányunkat. Leghatékonyabban az NKA pályázatok segítik munkánkat (állományvédelem, eszközbeszerzés), de említést érdemel a Márai program is (állománygyarapítás), melyben igen sikeresek voltunk és vagyunk. Az EU-s pályázatok (TIOP, TÁMOP) nagyobb volumenű eszközbeszerzést, jelentős képzések megvalósítá-

sát, integrált könyvtári rendszerek kialakítását, nagyobb adatbázisok létrehozását tették lehetővé azon könyvtárak számára, melyek ezzel a lehetőséggel éltek. Ezek a pályázati lehetőségek (a jelentős mértékben megemelt közgyűjteményi támogatással együtt) biztatóak, elmúlni látszanak a korábbi bizonytalan működési feltételek. Úgy tűnik, van előrelépés, vége van az egy helyben topogásnak, körvonalazódik jövőképünk, optimisták lehetünk. Látjuk, hogy a magyar könyvtári rendszerben van helyünk, számolnak velünk. Ez jó érzéssel töltött el mindnyájunkat.

*Löffler Erzsébet
Főegyházmegyei Könyvtár, Eger*

MKE

„A könyvtár szociokulturális funkciói – életmód, életminőség” Országos Könyvtári Stratégiai Műhelynap

2014. 01. 28-án a Magyar Könyvtárosok Egyesülete országos stratégiai műhelynapot tartott annak érdekében, hogy a kistélepüléseken működő közkönyvtárak és iskolai könyvtárak meghatározzák helyüket és szerepüket a helyi társadalmak rendszerében, és felvázolják saját jövőképüket.

FŐ TÉMAKÖRÖK

A könyvtárral szemben támasztott szociális igények. Első kérdésként vetődött fel, hogy mi az a mikrokörnyezet, amelyben a könyvtár működik, és melyek a könyvtárhasználók és helyi közösségek, civil szervezetek igényei a könyvtárakkal szemben?

Szó volt az **akadálymentes könyvtárról**. Jelen esetben nemcsak a fizikai akadály-

mentesítésről, hanem az infokommunikációs akadálymentesítésről is. A fizikai akadálymentesítés nagyjából jól megoldott, az infokommunikációs hozzáférés kevésbé. Szó volt arról is, hogy melyek a könyvtár feladatai az alapkompenciák (írás-olvasás) és a digitális írástudás fejlesztésében.

A könyvtár szerepe a társadalmi esélyegyenlőtlenségek csökkentésében. A témával kapcsolatban a következő kérdések merültek fel:

- Milyen esélyegyenlőtlenségekre vagyunk felkészülve?
- Melyek a szociális hátrányokkal nagyobb mértékben érintett lakosságot ellátó könyvtartípusok, válhat-e maga a könyvtár rendszersegítő közösséggé?

- Ma milyen módszereink vannak a tanulási esélyegyenlőség megteremtéséhez, ebből mit használunk ki és mit nem?
- Lehet-e a könyvtár a szegények, mélyszegények tanuló- és dolgozósobája? Az ilyen kezdeményezések hogy illenek ma a könyvtári működésbe?
- A hagyományos és digitális írástudás terén hol van a könyvtár szerepe?
- Lehet-e a könyvtár a tanulószobája a település hátrányos helyzetű tanulóinak az eddigi szolgáltatásstruktúra megőrzése mellett?

ELŐADÁSOK

Jaskó Péter falugondnok, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Magyar Tanya- és Falugondnoki Szövetség vezetője mutatta be a falugondnokok szerepét a könyvtári ellátásban. (Nemcsak gyógyszer, élelmiszer, hanem a kért könyveket is meghozza az idős emberek számára.) Kultúraközvetítő funkció. Ahogy mondta: **„A könyvtárnak egy kistelepülésen nemcsak az a feladata, hogy könyveket közvetítsen..., hanem hogy közösséget teremtsen...”**

Németh Andrea koordinátor, az Artemisszió Alapítvány széles körű tevékenységét mutatta be s bővebben ismertette egy integrációs projektet, mely kulturális hátrányokkal, nehézségekkel küzdő fiatalok szakmaszerzését és társadalmi integrációját célozta. A szociológus, antropológus, pszichológus szakemberhátterre épülő Alapítvány tevékenységének fő célja olyan csoportok, emberek egymáshoz közelítése, melyek/akik másságuk, eltérő kulturális hátterük miatt kerülnek konfliktusba környezetükkel. Ezeket a konfliktusokat nemcsak feloldani segítenek, hanem felismerik az abban rejlő lehetőségeket, amit ki is használnak. Elsősorban tanácsadói tevékenységeket, interkulturális kép-

zéseket, konferenciákat, kiállításokat, interaktív workshopokat és integrációs programokat valósítanak meg. Az integrációs programok is összetettek, van bennük közösségi program, korrepetálás stb. Az ilyen jellegű programokba beleilleszthető volna a könyvtárhasználati képzés is, akár játékosan, multi- és interkulturális tartalmakkal. A bemutatott sikeres projekt során 10 speciális igényű fiatal közül 9-nek lett gyakorlati helye, majd munkahelye.

Szabó Gabriella felnőttképzési vezető a Foglyatékos Személyek Esélyegyenlőségért Közhasznú Nonprofit Kft. (rövidítve FSZK) tevékenységét mutatta be. Elsősorban a komplex akadálymentesítéssel, a szolgáltatások, javak egyenlő esélyű hozzáféréssel kapcsolatos tevékenységekkel foglalkozik a szervezet. Tanácsadói, oktatói tevékenysége a legkiterjedtebb. Iskola-fenntartó Balassagyarmaton és Nyíregyházán országos beiskolázással, és jelnyelvi tolmács szolgálatot tart fenn. Eszköz-kölcsönző térségében. Tananyagokat fejleszt és tematikus honlapokat tart fenn.

HOZZÁSZÓLÁSOK

A hozzászólásokban szó volt a könyvtárhasználók könyvtárképéről, a könyvtáros szerepének/szerepeinek változásairól, új funkciókról, új szerepekről.

A könyvtár szerepeinek betöltéséhez megfelelő képzés, szemléletváltás, könyvtáros életpályamodell szükséges. – Az ezt célzó tevékenységeknek, kezdeményezéseknek, pályázatoknak valós társadalmi igényekre kell támaszkodniuk és partnerségben kell megvalósulniuk.

- Kistérségek felé kell nyitni szolgáltatásainkkal, szolgáltatásaink terének kitágításával.

- A mai társadalom szociális és kulturális értelemben is szétszakadó társadalom. Óriási a veszély és óriási a könyvtár feladata is.
- Az új szerepeket is propagálni, tudatosítani kell a társadalom egészében, a fenntartókban külön is.
- A hátrányos helyzetű embereknek, csoportoknak háromféle viszonya lehet könyvtárral: vannak, akik jól tudják használni, igénylik a könyvtári szolgáltatásokat, vannak, akik nem ismerik, s vannak, akik elutasítják a könyvtárat, mint intézményt, mint kultúrközvetítőt, mint szolgáltatást.
- Fejleszteni kell a könyvtárak szociális tereit.

A könyvtár, könyvtáros, új szerepei:

- A könyvtáros, akárcsak a falugondok, lehet továbbtanító, katalizátor, szociális munkás. Fontos, hogy a kistelephelyek könyvtárosainak foglalkoztatása stabil legyen és folyamatos (ne csak a pár havonként cserélődő kulturális közmunkások lássák el a legnehezebb terepen ezt a feladatot). Itt vetődik fel a könyvtáros létbiztonsága és a szolgáltatásbiztonság.

A könyvtár és az írás-olvasás szociális eredetű kompetenciahiányai, a könyvtár a kulturális esélyegyenlőség szolgálatában

- Belátható időn belül szétesett társadalommá válhat az ország (lásd PISA 2012). Az iskolát elhagyók és periférián (kistelephelyen, szegénységben) élők írás-olvasás tudása visszaesett 2009-2012 között. Az eredmények a széleken romlottak: elsősorban a gyenge iskolázottságú, munkanélküli, kistelephelyen élő szülők gyermekei és az iskolát korán elhagyó fiatalok körében. E csoportok növekvőben vannak, növekvő devianciákkal. Hol és mikor lehet MÉG UTOLJÁRA karon fogni, rámosolyogni, biztató szóval elérni azokat, akik kikerültek az oktatásból? A segítő háló egyik része menthetetlenül a könyvtáros, a könyvtári rendszer, s annak kapcsolt

részei, de ezt a kormányzat felé is artikulálni kell. Ha ez nem történik meg, nem hatékony, akkor olyan ellenséges csoportokra bomlik szét a társadalom, amelyek nem tudnak egymással szót érteni, nem képesek együttműködni. Már pedig az integrált társadalom elemi kategóriája az együttműködés.

- Akadályozottság, azaz jelentős kulturális és szociális hátrány az írni- olvasni tudás, a megfelelő kompetenciák hiánya is.

Iskolai és könyvtárak viszonya, szerepe, terepe

- Radikálisan átalakul az iskola. Az átalakuló iskolai könyvtárban erősödnek a szociális funkciók, hiszen az iskolában is megjelenik a szegénység és a valamilyen akadályozottság, különösen kistelephelyeken, kistelephelyekről bejáróknál. A könyvtáros-tanártól várják a biztonságos helyet, környezetet. A tankönyvellátás terhe azonban oly súlyos, hogy nem hagy időt az iskolai könyvtáraknak reagálásra, szociális funkcióinak ellátására. Kérdéses az iskolai könyvtárak jövője is. Döntő tényező a könyvtáros-tanár elkötelezettsége!

Könyvtár és partnerség

- A könyvtárak az akadálymentesítés ügyében sokáig elől jártak, amikor még nem volt társadalmi elvárás (információk, képzések, eszközök, jelkészletek stb.), de most mintha megtorpanunk volna, nem látnánk, merre is kellene tovább indulni. Innen alapvetően a partnerséggel léphetnénk tovább. Európaszerte segítő szolgáltató rendszerek működnek együtt, hisz partnerséggel megoldható a problémák jelentős része, akár akadálymentesítésre, akár szociális vagy kulturális hátrányok csökkentésére gondolunk.
- A partnerség elengedhetetlen minden könyvtári területen. Különösen fontos az EU-s pályázati környezetben. A partnerség akkor jó, ha tartalmaz és kompetens, azaz konkrét feladatokra, együttműködésre vonatkozó és a

tevékenységben kompetens az együttműködő partner.

• Keressük a velünk kapcsolatban nem lévő rétegeket, de ehhez megfelelő ismeretekkel, kapcsolatokkal rendelkező, a közvetítést, a katalizátor szerepet vállaló partnerekre is szükségünk van. Elsősorban a helyi falugondnokok, védőnők, pedagógusok, szociális munkások és intézményeik, illetve a civil szervezetek képviselőinek fokozottabb bevonására gondolhatunk. Fontos, hogy a „közvetítő” szerepben lévő társadalmi csoportból minél többen aktív könyvtárhasználók legyenek, személyes ajánlói is a könyvtárnak.

• Egyszerre konkurálunk a művelődési terekkel, munkaügyi területekkel, más szolgáltatásokkal és vagyunk partnerek. A művelődési kormányzás sok forrással rendelkezik és nagy programokat indít el, hajt végre, melybe eddig mindig bekapcsolódott a könyvtári rendszer (pl. Közkincs projektek, Kulturális közfoglalkoztatás, Manda projekt), de csak ritkán vált egyenrangú partnerré, pedig csak a könyvtári rendszer van ott kulturális köz-műként minden egyes településen.

Löffler Erzsébet

Főegyházmegyei Könyvtár, Eger

A CORVINA SZOFTVER JÖVŐJE – A MONGUZ KFT. TERVEI

■ A Corvina szoftvert használó könyvtárak munkatársai a múlt év végén értesültek arról, hogy az e-Corvina Kft. a Corvina szoftvert és annak további fejlesztését eladta a Huntéka szoftvert is fejlesztő Monguz Kft-nek. A könyvtárosokban sok kérdés, aggodalom merült fel a hír hallatán.

Karácsony előtt a nagy – főként egyetemi – könyvtárak szakemberei videokonferenciát szerveztek a változás könyvtárakat érintő hatásairól és a szükséges feladatokról. Az egyházi könyvtárakat Török Beáta, a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola Könyvtárának vezetője és Baranya Péter a veszprémi Corvina-szerver koordinátora képviselte.

A résztvevők egyetértettek abban, hogy a könyvtáraknak **együttesen** kell tárgyalásokat folytatniuk az új tulajdonos

Monguz Kft-vel. Fontos a közös fellépés annak érdekében, hogy a későbbi fejlesztésekben a könyvtárak szempontjai is megjelenjenek, éppen emiatt a könyvtáros szakemberek a Corvina sorsának további alakításával kapcsolatos véleményüket közösen kell, hogy megfogalmazzák. Ekkor döntöttek arról is, hogy az év elején egy találkozóra invitálják meg az e-Corvina, a Monguz Kft. és a könyvtárak képviselőit a felmerülő kérdések megvitatására.

A találkozóra február 4-én került sor a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár dísztermében. A Corvinát használó könyvtárakból több mint hetven fő jelent meg. A következőkben Béniné Virág Mária (Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár informatikai osztályvezető) szerkesztett beszámolója alapján tudósítunk.

Czoboly Miklós mindenekelőtt beszámolt arról, hogy a Corvina fejlesztésében és üzemeltetésében eddig is közreműködő szakemberek (Czoboly Miklós, Fülöp Endre és Lövész László) átkerültek a Monguz Kft-hez, és továbbra is ők végzik a szoftverrel kapcsolatos teendőket. Előadásában az összeolvadáshoz vezető események állomásairól, okairól tájékoztatta a résztvevőket, s biztosított mindenkit arról, hogy a felek a legjobbat szeretnék kihozni ebből az integrációból. Arra a kérdésre, hogy hogyan képzelik a jövőt, milyen változásokat fogunk tapasztalni, még érdemi választ nem tudott adni, hiszen most folyik a két rendszer összehasonlító elemzése, amelynek során – terveik szerint – kialakul majd a fejlesztési koncepció. Hangsúlyozta, hogy mindkét rendszerben megmaradnak a jól működő komponensek, csak azt cserélik le, illetve fejlesztik idén, amelyek működése bizonytalan. A főként pályázatok keretében elindult fejlesztések megvalósítása is megtörténik majd.

Ezt követően Kármán László és Pancza János (Monguz Kft. vezetői) igen impozáns előadásaiból megismerhettük a Monguz Kft. munkáját, és az eddigi fejlesztéseikről, szoftverkinálatukról is képet kaptunk. Reméljük, ezekből profitál majd a corvinás közösség is. Bemutatójukban kitértek arra, hogy a tervezett, a Corvina és a Hunteka összeolvasztása után kialakuló szoftver QULTO néven kerül piacra.

Az előadásokat követő fórumon néhány számunkra érdekes kérdés is megfogalmazódott. Markó Tamás (PTE könyvtára) a továbbképzések, tanfolyamok szükségességére tért ki. Jelezte azt is, hogy mindenütt vannak olyan helyi alkalmazások, fejleszt(get)ések, melyekhez a továbbiakban is igényeljük a támogatást, a megfele-

lő interfész biztosítását. Kármán László azt kérte, hogy a Corvinán alapuló helyi fejlesztésekről mindenki készítsen listát, amit aztán a későbbiekben figyelembe tudnak venni. Hangsúlyozta, ő is a közös gondolkodás híve, fontosnak tartja az oktatást, a konzultációs lehetőségeket, munkájuk során pedig számítanak a könyvtáros közösség segítségére. Pataki Gábor (Országos Bírósági Hivatal) arról érdeklődött, létezik-e terv az átállás ütemezésére, hiszen minden, a szoftver kezelésében történő változtatás érinti a használókat, megfelelő előkészítő tevékenységet igényel a rendszergazdák, projektvezetők részéről (tanfolyamok, konzultációk, használói útmutatók kellenek hozzá), és az adott intézmény munkatársainak helyi képzését is meg kell oldani. A Monguz Kft. vezetője szerint a változások ütemezéséről még nem beszélhetünk, valójában a fejlesztések folytatásáról van ugyanis szó, nem pedig áttérésről. Most folyik a komponensek számbavétele, feltárása, utána lehet bármilyen változtatási javaslatra és fejlesztési koncepcióra sort keríteni. Czoboly Miklós szerint a 2014. év végére juthatunk el oda, amikor már látható lesz, hogy az egyes komponens/modulok milyen irányban fejlődtek. Az integrációt pedig úgy kell megszervezni, hogy az eddig megkötött szerződések nem sérülnek, az EU-s projektek és közbeszerzések úgy folynak tovább, ahogy azt a korábbi szerződésekben meghatározták. Koltay Klára (DEENK) a Webpac cseréjére vonatkozó teendőkre utalt, melyre még az idén sor kerülhet. Hangsúlyozottan kérte, hogy a munkába a fejlesztők vonják be a könyvtárosokat és egyben felajánlotta segítségét. Kármán László ígéretet tett arra, hogy a webpac illesztésében számítanak a könyvtárosok

részvételére, építenek tapasztalataikra. A szemantikus webről workshopok szervezését tervezik, kisebb tesztrendszeren fejlesztenek, export-import folyamatokat szimulálnak minden újabb fejlesztés bevezetése előtt.

Czoboly Miklós elmondta, hogy bizalmat kérnek a jövőre. Kialakítás alatt van a support tevékenység, létrejön egy külön csoport, aki ezzel foglalkozik majd, hibajegyrendszert működtet. Jelenleg belső képzések folynak, mindkét rendszer csapata ismerkedik a másik rendszerrel.

A konferencia végkicsengése bizakodásra ad okot, a hallgatóság kezdeti kételyei oszlani kezdtek, ugyanakkor felmerültek új kérdések, dilemmák, amelyeket csak a folyamatos párbeszéd oszthat el. Mindenütt szükség van helyi egyeztetésekre, de ezeknek team-munkában kell megvalósulniuk, hiszen integrációról lévén szó, a gyakorlati tapasztalatok felhasználása

nagyon hatékonyan befolyásolhatja a szoftver alakulását. A Corvinát használó könyvtárak kiálltak amellett, hogy gyakorló könyvtárosok részvételével alakuljanak szakmai munkacsoportok, akik specifikációkat, rendszerterveket készítenek, véleményeznek, vagyis szakmai tapasztalatokra épüljenek a jövőbeni fejlesztések. Fontos, hogy a fejlesztési tervekről kapjunk megfelelő tájékoztatást. Csak a közös konzultációk, egyeztetések képesek folyamatos fejlődést garantálni egy könyvtári rendszer számára, hiszen az informatika rohamléptekkel fejlődik.

Úgy véljük, hogy fontos volna az egyházi könyvtáraknak is egy csoportot alkotva bekapcsolódni az országos párbeszédbe, együttesen képviselve az igényeiket, érdekeiket.

*Baranya Péter
Corvina-szerver koordinátora*

CORVINA SCAN MODUL

 A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár szervezésében 2014. február 6-án zajlott a Corvina SCAN (digitalizáló) modul bemutatója, használói tanfolyama. Az esemény előzményeként 2010-ben már részt vettem az e-Corvina Kft. által szervezett „Digitális Tudástár – Új digitális tartalomszolgáltatás a könyvtárakban” című projektzáró eseményen, amelyről az EKE hírlevél 2010/3. számában beszámoltam (EKE Hírlevél 7. évf. 2010/3. p. 15-17.). Az akkor bemutatott digitalizáló modult most működés közben tekinthetjük meg, az oktató Fülöp Endre, az e-Corvina Kft. munkatársa volt. Abban a

reményben jelentkeztem a használói tanfolyamra, hogy a helyszínen majd ki is próbálhatjuk ezt az új modult, de sajnos erre most sem nyílt lehetőség.

A SCAN digitalizáló modul segítségével szöveges tartalmakat, képeket, videókat, illetve hanganyagokat lehet csatolni a katalógusban található bibliográfiai leírásokhoz. Minden esetben az eredeti digitalizált szöveget, képet, videót, vagy hangfájlt egy olyan – az e-Corvina katalógusával együttműködő – szerveren is elmentünk, amelyen a biztonságos tárolás megoldott. Amikor valaki letölt egy dokumentumot, akkor az eredeti fájl automatikus

másolatát szerzi meg, amelyen a mű eredeti tulajdonosának adatai mellett a letöltő adatai is kódolva megjelennek. A fájlok számos biztonsági elemmel védettek: a szöveges dokumentumokat erős DRM védi, és megtekintésük csak online lehetséges. Meghatározhatjuk azt is, hogy hány karaktert lehet vágólapra másolni, nyomtatni, mennyi ideig lehetséges a megtekintés stb.; a képeket, videókat, hangfájlokat pedig csökkentet minőségben, vízzellel és megnyitási időtartammal lehet védeni.

Szöveges tartalmak esetében kétféle lehetőség adódik: mikor a könyvtár már egy korábban digitalizált művet szolgáltat, illetve amikor a bejelentkezett olvasó igényel egy dokumentumot digitalizálva. Az első esetben a már elkészült digitalizált művet csatolhatjuk a katalógus egyes rekordjához, pár egyszerű lépést végrehajtva. A második esetben a digitalizálást az online katalógusba bejelentkezett olvasó bármely könyvhöz tartozó rekordban kérheti. A következő lépésben a kérést feldolgozó könyvtári munkatársnak a feladata, hogy kiszűrje a hibás kéréseket (például nem stimmel az oldalszám, vagy a szerzői jogok miatt nem teljesíthető a megbízás), amelyet aztán elutasíthat, ha pedig teljesíthető, jóváhagyhat. Ezután a program kiszámolja a költségeket, amelyek paramétereit előre megadhatjuk az adminisztrációs modulban. A következő lépésben történik meg a dokumentum digitalizálása. A modul lapolvasó szoftvere képes bármely, a géphez csatlakoztatott szkennert használatára, és ezután a modulba épített OCR programnak köszönhetően automatikusan felismeri a karaktereket. (Sajnos korrektúrázásra itt nincs lehetőség, csak akkor, ha külön megnyitjuk a szerverről azt a jegyzetömböt, amelybe a

felismert szöveget elmentettük.) A dokumentum elkészülése után beállíthatjuk, hogy azt milyen feltételekkel nyithatja majd meg a digitalizálás költségeit kifizető olvasó. A letöltött dokumentumokat az olvasó offline módon nem tudja megnyitni, mindenképpen Adobe Acrobat Reader szükséges a megtekintésükhöz azért, hogy illegálisan senki ne férhessen hozzá azokhoz. A DRM feltörése illegális cselekedet, amelyért a könyvtár nem vállalhat felelősséget. Természetesen továbbra sem megoldott a szerzői jogi törvény hatálya alá tartozó dokumentumok szolgáltatása, de ez az új fejlesztés jó alapot teremthet a jogtulajdonosokkal (kiadók, szerzők) való tárgyalásokhoz, illetve katalizátorként működhet egy új szerzői jogi törvény megszületéséhez.

Hang-, videó- és képformátumokat is csatolhatunk a megfelelő típusú rekordokhoz. Az első fájlban elvégzett beállításokat (vízzel, méret, minőség, időtartam stb.) egyszerűen elvégezhetjük egy adott mappában található összes fájlban. A képek rendelésénél kidolgoztak egy összetett űrlapot, amelyen a pontos árajánlat készítéséhez szükséges minden adatot el kérhetünk. A modul lehetőséget biztosít arra, hogy a kép rendelője és a szolgáltató intézmény megalkudjon az árban, ennek akkor van jelentősége, amikor a képet nyilvános közzétételhez vagy reklámkampányokhoz használja fel a megrendelő.

A SCAN digitalizáló modul bemutatása után rövid beszélgetés kezdődött: egyes könyvtárak képviselői felhívták a modul hiányosságaira a figyelmet. Kiderült, hogy a modul jelenlegi állapotában nem megoldott a teljes szövegű keresés a digitalizált szövegekben. Megtudtuk, hogyha egy teljes dokumentumot digitalizálunk,

akkor annak töredékét (néhány oldalt) nem tudjuk az olvasó rendelkezésre bocsátani, csak a teljes dokumentumot. Ezért a program fejlesztői azt ajánlják, hogy inkább fejezetenként, vagy tanulmányonként digitalizáljunk, esetleg egy más programmal daraboljuk szét a meglévő dokumentumot. Továbbá többen azt is kifogásolták, hogy nincs lehetőség a modulban arra, hogy teljesen szabad hozzáférésüként állítsanak be egy digitalizált dokumentumot, a megtekintéshez mindenképp szükséges, hogy az olvasó bejelentkezzen a katalógusba. Mások azt hiányolták, hogy a modul nem képes kezelni a szerzői jogi törvény változásait, illetve egyeseket aggodalommal töltött el az online felületen megjelenő „digitalizálási kérés” gomb: a szerzői jogok megsértésének gyanúját kelti erre érzékenyek esetében. (Az utóbbi probléma megoldására elhangzott, hogy ez a lehetőség – a másolatkérés gomb – csak bejelentkezett, azonosított felhasználók számára legyen látható. A FSZEK munkatársai azt javasol-

ták, hogy kiegészítő szöveggel lássuk el a gombot, pl. „csak a szerzői jogvédelem kívüli dokumentumokra”). Egy hozzászólásban azt kérték a Corvina fejlesztőcsapatától, hogy rá lehessen keresni külön-külön azokra a rekordokra, amelyekhez szöveges dokumentum, kép-, hang-, vagy videó fájl van csatolva. A következő hozzászóló a téves rögzítések miatt fejezte ki az aggodalmát, és azt kérte, hogy legyen lehetőség utólagos módosításra és törlésre, miután már csatoltak valamit egy rekordhoz. A szoftver készítői vállalták, hogy a jövőbeli fejlesztéseknél figyelembe veszik a következőket: a szöveges dokumentumok az androidos operációs rendszereken is maximálisan megjeleníthetők lesznek.

Végül ígéretet kaptunk, hogy ez a modul az e-Corvina Kft. és a Monguz Kft. egyesülése után is megmarad és fejlődni fog.

Tegzes Béla

*Sapientia Szerzetesi Hittudományi
Főiskola Könyvtár*

FEBRUÁRI MEGBESZÉLÉS AZ EMMI KÖZGYŰJTEMÉNYI FŐOSZTÁLYÁN

2014. február 12-én az EMMI Közgűjteményi Főosztálya informális találkozóra hívta az Egyházi Könyvtárak Egyesülésének elnökségét. A minisztérium részéről a megbeszélésen dr. Vigh Annamária, dr. Kenyéri Katalin és dr. Tóth Elek vettek részt, az EKE elnökségét Baranya Péter, dr. Berecz Ágnes, dr. Hubert Gabriella, Muszka Ibolya és Török Beáta képviselte. Vigh Annamária szándéka, hogy a különböző szakmai

szervezetekkel – így az EKE-vel is – az együttműködést intenzívvé tegye, ezért azt kezdeményezte, hogy találkozásainkat tegyük rendszeressé. Kifejezte köszönetét azért, hogy egyesülésünk a korábbiakban is részt vett a közös munkában, többek között folyamatosan véleményezte az EMMI tervezett rendeleteit. A 2013. évi CCXXX. törvény – Magyarország 2014. évi központi költségvetéséről – rendelkezik az Egyházi közgűjtemények és köz-

művelődési intézmények megemelt támogatásáról. Érdemes a törvényt, valamint a folyósításról és elszámolásról szóló rendeletet is tanulmányozni (58/2013. /VIII. 7./ EMMI rendelet az egyházi költségvetési céltámogatások folyósításáról és elszámolásáról). Az említett rendelet gyakorlatilag mindenféle tevékenységet támogat, kezdve a felújítástól a katalógus konverzióig át az egyéb kategóriákig (pl. kiadványok szerkesztése, kiadása) – az elköltött pénzről nem feladat-nemenként, összességében, hanem tételenként kell majd elszámolni. Másik lehetőségként javasolta olyan közös szakmai projektek tervezését és megvalósítását, mint amelyet már a levéltárosok megvalósítottak, és amelyekre évente támogatást remélhetnénk a minisztériumtól. Ilyen feladat lehet a meglévő egyesített egyházi katalógus (Unitas) további fejlesztése, a digitalizált anyagok feltöltése és újabb, összehangolt digitalizálási munkák elvégzése. Vigh Annamária jelezte azt is, hogy 2014. első félévében csak csekély pályázati támogatás várható az NKA-tól.

A minisztérium tervezi az egyházi iskolai és felsőoktatási könyvtárak összesítését, hiszen ebbe az irányba is meg kell indulnia a fejlesztéseknek. Március végéig az EKE (Török Beáta és Baranya Péter) összeállítja és eljuttatja a minisztériumnak az egyházi felsőoktatási könyvtári alapadatokat. Korábban az egyesülés közreműködött az egyházi iskolai könyvtárak összesítésében.

Szóba került a nyilvános könyvtári jegyzéket érintő rendelet-tervezet: bizonyos szabályok szigorodnak majd. Amennyiben nem felel meg egy könyvtár a feltételeknek, 5 év után lekerülhet a jegyzékről. A feltételek között van a teljesítmény mérése, minőségbiztosítási rendszer be-

vezetése, de az akadálymentesség megteremtése is.

Szükségessé válik bizonyos formák jogi rendezése: az egyház alapító okiratába, ahol eddig nem szerepelt, be kell vezetni, hogy milyen típusú gyűjteményeket (azon belül részletezve, hogy szak, tudományos stb.) működtet az adott egyház – erre a különböző pályázatoknál is szükség lesz.

Tájékoztatást kaptunk az Eldorado-projektéről, a digitális dokumentumküldő rendszerről (az Országos Dokumentumellátó Rendszer – ODR – digitális dokumentumokra vonatkozó változata). Az OSZK elnyerte ennek kiépítésére az EU-s pályázatot. Ezen a rendszeren keresztül a szerzői joggal védett műveket is lehet szolgáltatni majd a csatlakozó könyvtáraknak. Az olvasók pénzért juthatnak a szolgáltatáshoz, de a pénzügyi részt is az OSZK kezeli, és osztja le a küldő könyvtáraknak (ilyen pilot-projekt volt a Magyar Digitális Képkönyvtár). A digitalizálás módszertani és gyűjtő központja a jelenlegi helyzet szerint az OSZK lesz.

A főosztályvezető asszony elmondta: mindenképpen a különböző típusú közgyűjtemények szoros együttműködésének van jövője – tematizálni kell a látogatóközpontokat, meg kell teremteni a lehetőségét annak, hogy a felhasználók közös keresőfelületen jussanak hozzá a különböző könyvtári, levéltári és múzeumi adatokhoz.

A megbeszélés – reményeink szerint – valóban egy most induló, intenzív kommunikáció első állomása. Bízunk abban, hogy jól megfogalmazott problémáink, nehézségeink a minisztérium előtt is nyilvánvalóak, megoldásukra pedig támogatást kaphatunk.

*az EKE elnöksége nevében
Hubert Gabriella és Török Beáta*

MEGÚJULT AZ EKE HONLAP

Amióta átvettem az Egyesülés hivatalos honlapjának szerkesztését, folyamatosan arra törekszem, hogy a honlapot aktualizáljam és az elődeim által feltett nagy mennyiségű anyagot áttekinthető, világos struktúra szerint rendezzem. Előttem az a cél lebegett, hogy ha az érdeklődő az Egyesülés honlapjára rátalál, könnyedén átböngészhesse az Egyesülés céljait, eredményeit, elérhetőségeit, kiadványait. Ezért fontosnak éreztem, hogy a honlapra érkezve ne a hírek menüpont jelenjen meg, hanem egy köszöntő, ahonnan könnyedén továbbléphetünk a bemutatkozásra. Ez jelenleg a honlap „szíve”, ahol összefoglalás található az Egyesülés feladatairól, céljairól, kiadványairól és ahonnan a legfontosabb tartalmakat könnyedén elérhetjük. Igyekeztem az összeállított bemutatkozást úgy megalkotni, hogy az teljesen lefedje az Egyesülés munkáját, és teletűzdelttem hivatkozásokkal, amelyek segítik a tájékozódást a honlapon. Valamennyi menüpontban elhelyeztem az almenüpontokról szóló rövid ismertetőket, így kiválva a korábban szokásos cikkcím-felsorolásokat. A sorolt változások mellett néhány elavult cikket láthatatlanná tettem, mert meggyőződésem, hogy az elavult tartalmak negatív reklámot jelentenek minden honlapnál, kivéve természetesen az archivált tartalmakat.

Október elején – az elnökséggel egyeztetve – további változtatásokat valósítottunk meg. Átszerkesztettük a felső menüsorot, ezzel együtt átstrukturáltuk a honlap szerkezetét is.

Az egyesülés titkárának segítségével folyamatosan töltöm fel az aktuális eseményeket a Kronológiába, így az akár ha-

vonta többször is frissül. Kővécs Ildikó munkájának köszönhetően a bibliográfia is megújult: a könyvtáros kollégánő összegyűjtötte, aktualizálta az Egyesülettel kapcsolatos fontosabb publikációkat. A társszervezetek közé felvettük mindazon hazai és nemzetközi intézményeket, melyekkel az Egyesülés partnerségben van.

A rendezvények menüpontba igyekeztem visszamenőleg is feltölteni a tartalmakat, ahol tudtam esetenként ki is egészítettem ezeket, így könnyebben felidézhetjük a korábbi találkozók, szakmai rendezvények emlékeit.

Létrehoztuk a honlapon az e-könyvtár menüpontot, amelyben rendszereztük a tagkönyvtárakban található digitális tárákat, adatbázisokat.

Engedélyt kaptam arra is, hogy átalakítsam a Tagkönyvtárak menüpontot, ahol eddig nagyon sok volt a téves információ. Láthatatlanná tettem az összes olyan könyvtár adatlapját, amelynek van saját honlapja, és a könyvtárak portáljaira közvetlen hivatkozásokat helyeztem el. Így csak azoknak a könyvtáraknak az adatait kell folyamatosan frissíteni, amelyek még nem rendelkeznek saját webes eléréssel. Kérek minden Kollégát, hogy amennyiben változik intézményi honlapjának címe jelezze, hogy azt ebben a menüpontban is módosíthassuk!

Az Egyesülés Hírleveleit PDF-formátumban töltöm fel, és elérhetővé tettem az eddig megjelent számok tartalomjegyzégeit is. A 2012-es évfolyamtól kezdve okostelefonokra, illetve e-book olvasókra optimalizált változatban is közzétesszük a Hírleveleket. A honlapon elhelyezett QR kódoknak köszönhetően az

okostelefonra egy kattintással letölthetjük a kívánt tartalmat.

Az elnökség kérésére elkészítettem a baloldali menüsorban található „Lymbus” menüpontot, ahol az Egyesüléshez kapcsolódó korábbi írásokat, és egyéb tartalmakat archiváltam.

Az elvégzett munka során többször érzékeltük, hogy a honlap felülete felett is eljárt már az idő. A hosszú távú célok között szerepel, hogy ezt is megújítsuk. Az UNITAS-portálhoz hasonló felületet szeretnénk létrehozni, részben közös hírfelülettel, hogy érzékeltessük a két portál összefonódást, illetve, hogy az Egyesülésnek ne kelljen két egymáshoz kapcsolódó,

de mégis különálló „hír oldalt” működtetnie.

Egy honlap szerkesztése sosem teljesen önálló munka. Ahhoz, hogy folyamatosan aktuálissá, érdekessé tehesük, szükség van hírekre. Kérjük a Kollégákat, hogy a könyvtárakban zajló rendezvényekről, eseményekről, ideiglenes kiállításokról tájékoztassanak, hogy a honlapon azokat közzétehesük. Kérem továbbá, hogyha hibát találnak a honlapon azt is bátran jelezzék. Előre is köszönöm.

Tegzes Béla

*Sapientia Főiskola Könyvtára
tegzes.bela@sapientia.hu*

TAVASZ AZ ÁRVAY TEÖREÖK SÁNDOR KÖNYVTÁRBAN

■ Napokban látogattam meg egy kedves családot, ahol az asztalon egy kis pohárban néhány hóvirág illatozott. A hideg téli időben, a csúszós utak szélén szinte észrevétlenül nyíltak ki ezek a szép virágok.

Aki az elmúlt hetekben a miskolci könyvtárunkat felkereste, valami hasonló csodának lehetett a részese. Januárban kapcsolódtunk az Országos Digitális Közfoglalkoztatási Mintaprogram 2013/2014 projekthez, amely a MaNDA (Magyar Nemzeti Digitális Kép és Film Archivum) programja. Ennek keretében 33 diplomás közfoglalkoztatott kezdte el könyvtárunk digitalizálását. Tegyük hozzá, nem volt zökkenőmentes az indulás. Minden jó szándék ellenére is csúszott a technikai felszerelés szállítása. Az eszközök meg-

érkezéséig a munkaidőt jól kihasználva, csapatépítő tréninget szerveztünk a 33 embernek. Ennek eredményeként egy jól egymásra hangolt csapat indulhatott neki a munkának. A kollégák a már meglévő cédulakatalógus és a könyvek közötti megfelelések rögzítését végzik, és a MaNDA által kért előtáblákat és címlapokat rögzítik, majd feltöltik metaadattal a MaNDA honlapjára. Amennyiben ezzel a munkával a projekt tervezett április végi lezárása előtt végeznek, akkor meghatározott prioritások mentén elkezdik egy-egy muzeális könyv egészének a digitalizálását. Gyakorlatként pedig a Magyar Evangélikus Digitális Tár részére naptárakat és folyóiratokat digitalizálnak. Ahogy a hóvirág kikel tavasszal, úgy elevenednek meg a könyvek a fehér kesztyűt

viselő digitalizáló munkások kezében. A régi írások ismét élnek, a könyvek ma is üzennek. Nehéz elmondani azt az érzést, amit mi itt közösen átélünk. Azért beszélünk kell mindazokról is, akik ezt a munkát lehetővé tették. A Miskolci Önkormányzat áldozatos munkatársairól, Papp Ferenc MMJV Kulturális és Idegenforgalmi Osztály vezetőjéről, Simonné Hajdú Borbála MMJV Foglalkoztatáspolitikai referensről és Sándor Ágnes MMJV Kulturális referens munkájáról, valamint a Munkaügyi Központ segítő dolgozóiról, a MaNDA vezetőiről, és dr. Hubert Gabrielláról, aki egyházunk képviselőjében nagy segítséget nyújtott, és többször leutazott Budapestről, hogy minél jobb és hasznosabb munkát tudjunk végezni. Köszönet még mindazoknak, akiket most nem tudok név szerint felsorolni.

Szeretnénk továbbá a gyűjteményt bekapcsolni a Miskolc Területi Értéktár Gyűjteményébe, amely az ország kulturális értékeihez kapcsolódik.

A miskolci Árvay Teőreök Sándor Könyvtár főbb adatairól röviden:

Miskolc első nyilvános közkönyvtára. Gebe Endre (A Miskolczi Ág. Hitv. Ev. Egyházközség nyilvános közkönyvtárának teljes jegyzéke, Miskolc, 1902.) jegyzéke szerint 1901-ben az állomány 7542 műből állt 10587 kötetben.

Összetétele:

- 1793-1888 – a gimnázium könyvtára = 2835 mű, 3514 kötet
- 1876 – Árvay Teőreök Sándor könyvtára = 2208 mű, 3141 kötet
- 1889 – Jóny Tivadar nagybirtokos könyvtára = 2067 mű, 3001 kötet
- vásárolt kötetek: 931 db

• újabb gyarapodások

A könyvtár megnyitó ünnepe: 1878. április 28-án volt.

Olvasók száma: 1898-ban 752, 1899-ben 524, 1900-ban 624, 1901-ben 673. Később is kiszolgált kutatókat, az utóbbi években kiállítások is voltak.

A könyvtár tagja az Egyházi Könyvtárak Egyesülésének.

Az elkezdett munka április végén, esetleg májusban fog zárulni. Bízunk abban, hogy ami elkezdődött, az talán folytatódhat még a jövőben. Célunk az, hogy az elkövetkező hónapokban megmutassuk, hogy könyvtárunk bár „kicsi”, de mégis jelentős értéket képvisel. Akik látják az itt folyó munkát, akik részesei ennek, akik esetleg egy monitoron keresztül olvassák majd az eddig a múlt porával betemetett élet dokumentumait, azok tovább vihetik magukkal mindazt, amit elődeink reánk hagytak a könyvszekrények polcain. Egy könyvtár legszebb tavaszi jele a megnyíló könyvek sokasága.

*Sándor Frigyes
evangélikus lelkész
Árvay Teőreök Sándor Evangélikus
Könyvtár*

„ÉVSZÁZADOK IMÁDSÁGOSKÖNYVEI”

Kiállítás a Ráday Gyűjteményben 2014. január 28. – február 28. között

A kiállítás megvalósítását több motiváció is készítette. Először is a felújított műemlékkönyvtár, amely most a Biblia Múzeum tágas kiállító terméből közvetlenül látható és elérhető. Másodszor az a gazdag könyvtárolomány, amely a raktár mélyén, a kéziratár polcain észrevétlenül áll és csendesesen arra vár, hogy kötetait észrevegyék és leemeljék onnan őket.

Nem feltétlenül azért, mert unikum, vagy régi, esetleg első kiadás, hanem azért mert egy-egy bejegyzés vagy a tulajdonosa különlegessé teszi a kötetet. Harmadszor az évről évre megszervezett ökumenikus imahét, amikor a hívő emberek felekezeti különbözőségeken felül emelkedve közös hittel, közös ügyekért fordulhatnak Isten felé hálaadással, kérésekkel.

A végső lökést mégis egy közösségi oldalon talált idézet adta, amely a meghívó szlogenjévé vált a hónapok óta lehallgatási botránytól hangos világban.

„Az imádság az egyetlen hívás, amelyet nem hallgat le egyetlen kormány sem.”

Az irodalom- és lelkiségtörténészek érdeklődésére is számot tartó válogatás a 17. századtól napjainkig vonultatott fel imakönyveket. A megnyitó keretét Szenci Molnár Albert *Imádság kis karácsonyra vagy új esztendő napjára* című imádsága és az amerikai űrhajós, James B. Irwin Holdon elmondott imája adta. Mindkettőt Dengyel Iván, a Vígyszínház művésze tolmácsolta. Zenei aláfestésül J. S. Bach

Lant-szvitjének (BWV 998) Prelude és Allegro tételét Bress Bálint, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem hallgatója játszotta. A kiállítást Békési Sándor, a Károli Gáspár Református Egyetem Hittudományi Karának docense, A Holdon és a fronton is című előadásával nyitotta meg. Bevezető gondolataiban hangsúlyozta, hogy az imádság nem az ember produktuma, hanem elsősorban a Szent-

lélek szólal meg az emberben, s készíteti könyörgésre, hála-ra vagy dicsőítésre.

„Az imádságoskönyvek egyszerre le nyomatai ennek a szentlelkes ihletettségnek és annak a korszaknak, amelyben születtek. Erről tanúskodnak az imádságok címei is: *A nyomorúságnak tövise* 1659-ből, *Bújdósó magyarok füstölgő gyeplője* 1676-ból, *Bujdosásnak emlékeztetőköve Bethlen Katától, Tűztámadáskor való könyörgés* 1764-ből, *Hadifoglyok őrangyala* 1917-ből, vagy *Lelki próba* 1926-ból.”

Látogatóink megtekinthették a korai magyar protestáns és katolikus liturgia- és kegyességtörténet kiemelkedő és meghatározó kötetait. A teljesség igénye nélkül említke meg közülük néhányat:

Imadsagos könyveczke, mellyben szép hálaadásoc és áhítatos könyörgésec vadnac... naponkint elmondásra hasznosoc és alkotmasoc. Az igaz religion valo tanítóknac és martyroknac az Sz. Írás szerint szerzett uy és ó könyveikből szedettec. Mellyet magyar nyelven

uyonnan boczátott ki Szenci Molnar Albert. Heidelberg, 1621.

A Molnár Albert által fordított, kiadott könyvecske – például ugyanúgy, mint Pázmány 1606-os, azonban később többször megjelent imakönyve – mutatja, hogy milyen nagy szerepet tulajdonítottak a hit és a hit tanításainak terjesztésében, a hívek tanításában az imakönyvnek, amelyek nem „csupán” imádságokat tartalmaztak, hanem tanításokat, elmélkedéseket. Így az énekeskönyv és az imádságoskönyv a hívő nép legfontosabb hittankönyve, katechizációjának nélkülözhetetlen eleme volt. A korai évszázadokban az ima- és énekeskönyvek több fajtája, típusa is megjelent, és nem egy esetben vegyes típusú kiadványokkal találkozunk. A tudományos kutatás több mint 100 évvel ezelőtt a könyvben rejlő utalások alapján felismerte, hogy az imádságoskönyvecske mögött mély hitbéli összefonódás tapintható ki, ugyanis az imakönyv *Heinrich Bullinger Christliches Bättbüchlin* (Zürich, 1600) Joanes Jacobus Frisius által bővített kiadásának fordítása.

A katolikus hitéleti irodalomban szegényes 16. század után valós társadalmi igényt elégített ki Pázmány Péter *Imádságos könyvének* megjelenése a 17. század elején (Graz, 1606.). Intenzív használata, újrakiadása több mint kétszáz éven át, és az imádságirodalomra gyakorolt hatása mutatja a mű sikerét. Az *Imádságos könyv* felekezettől függetlenül hatott a kortársakra. Imakönyvek szerzői „merítettek” Pázmány művéből, saját munkáikban közölték szövegeit a forrás megjelölése

nélkül. Pázmány művének itt kiállított példányát az 1631-es, 4. kiadás alapján Breznay Béla rendezte sajtó alá 1895-ben.

Az *Officium Rakoczianum*, a 17. század egyik legnépszerűbb imádságoskönyve

volt, úgynevezett laikus breviárium. Kiadásai főként jezsuita szervezésű és vezetésű, világi híveket (laikusok) tömörítő vallásos társulatok és kongregációk hitéletéhez kapcsolódtak. Az *Officium Rakoczianum*

egy Európa-szerte használt társulati nyomtatvány, a bőséges áhitati irodalmat tartalmazó társulati kézikönyv típusát képviselte. Az *Officium* imádságanyaga segítségével magánáhitatot végezhettek társulati tagok és eltérő társadalmi osztályhoz tartozó, különböző életkorú, olvasni tudó világiak. Ez az imádságoskönyv szerkesztett gyűjtemény, szerzője nem ismert. A kutatás a mélyen hívő I. Rákóczi Ferenc, az imádságíró II. Rákóczi Ferenc, és a skapuláré társulatot alapító Rákóczi Erzsébet szerzőségét egyaránt kizárta. Az *Officium* a legtöbbet kiadott 17. századi imádságoskönyv volt. Kétszáz év alatt több mint nyolcvan kiadást ért meg. Latin, magyar és német nyelven is kinyomtatták. A kiállított két példány latin nyelvű, 18. századi kiadvány, Zágráb, 1798.; Buda, 1782.

Nem maradhatott ki a könyvtáralapító Ráday Pál Kassán, 1710-ben megjelent kapcsos könyvecskéje *Lelki hodulas* címmel. Magán vallásgyakorlatra használt imádságait ekkor szerkesztette könyvvé és kassai tárgyalásai idején adatta ki. Ráday Isten és az imádkozó kapcsolatát az uralkodó és az alattvaló viszonyaként

nézte, az imádságot pedig az alattvalói hódolathoz tartozó adófizetesként ábrázolta. Könyve fő részét imádságai, a lelki hódolás XIV „adaja” alkotja. Ráday imádságoskönyvének első kiadása unikum, egy példánya ismert, amely 1949-ig lappangott. Sebestyén Andor református lelkész tulajdonában volt, ő ajándékozta a Ráday Könyvtárnak.

A Kármán- és a Ráday család tagjai több generáción keresztül közeli kapcsolatban álltak egymással. *Kármán József fordította magyarra Christoph Christian imádságoskönyvét: Istennel való társalkodás, a' reggeli órákon az esztendőnek minden napjaira. Pozsony, 1784.*

A magyar református kegyesség történetében vannak olyan kötetek, amelyek máig tartó „karriert” tarthatnak magukénak.

Ilyen a *Praxis pietatis* címmel megjelent, protestáns elmélkedéseket és imádságokat tartalmazó gyűjtemény, *1636-ban Debrecenben jelent meg Medgyesi Pál református lelkész, egyházi író fordításában. A Praxis... nagymértékben befolyásolta a református kegyességi szokásokat. A század folyamán hét kiadást ért meg. A debreceni, 1636-os első kiadás mellett a kiállításon látható kéziratos címlappal és kiegészítéssel a hatodik kiadás és a 17. század utolsó kiadása 1678-ból. A Praxis... első modern kiadásával, amely 1936-ban Ravasz László előszavával jelent meg Incze Gábor kiadásában, valamint a Koinónia Kiadó 2003-as Praxis... válogatásával kívántuk bemutatni Medgyesi fordításának máig ható erejét.*

Szinte minden család tulajdonában megtalálható az „őreg Szikszai”, Szikszai

György felmérhetetlen kegyességtörténeti hatású imakönyve *Keresztyéni tanítások és imádságok* címmel *1786-ban jelent meg először Pozsonyban.* A mű annyira kedvező fogadtatásra talált, hogy az ötödik kiadás 1802-es megjelenését, amely a negyedik változatlan kiadása, még megértte a szerző.

Az ötödiket tarthatjuk akár a hatodik kiadásnak is, hiszen kuriózumként tárlóba került a mű 1796-ban *Brünnben* megjelent *cseh fordítása is, amely Michal Blazek vagy magyarul Blazsek Mihály (1753-1825) morva származású református prédikátor nevéhez fűződik, aki 1796-1809 között a Morva Re-*

formátus Egyház első superintendense volt. Gyerekkorában Senicéből érkezett szüleivel, akik bevándoroltként Szokolcán telepedtek le. Tanulmányait Pozsonyban és Debrecenben végezte, majd több évig házitanítóskodott magyar nemesi családoknál, így a Rádayaknál. Ráday Gedeon gazdag könyvtára lehetőséget nyújtott számára, hogy megismerkedjék a legjelentősebb kortárs teológusok, filozófusok műveivel. Később több külföldi egyetemen is megfordult, 1780-1782 között Bázeli, Lausanne, Göttingen, Marburg és Halle egyetemein tanult. *Az imádságoskönyv az első megjelenés óta hosszú utat járt be, számos vagy – mondhatjuk – számtalan kiadást ért meg Pozsonyban, Kassán, Debrecenben és Budapesten is: a XX. század elejéig mintegy 37-szer jelent meg, „a Szikszait” a XX. század második felében és napjainkban is újra és újra ki-nyomtatják.*

A magyarországi reformáció kezdetétől fogva egészen a XIX. század második feléig általános volt, hogy a lelkész magának saját használatra másolt vagy összeállított ágendát (istentiszteleti rendtartást), ünnepi, hétköznapi, bűnbánati heti, alkalmi imákat tartalmazó imádsággyűjteményt, mivel sok esetben nem volt mód és lehetőség a nyomtatott könyvek (ágendák, imádságos könyvek) beszerzésére.

A Gyűjtemény gazdag kéziratári anyagából és könyvgyűjteményéből csupán néhány kézirat és nyomtatásban megjelent imakönyv került tárlóba, hogy a látogató betekintést nyerjen a magyar református imádságtörténet fontos részébe.

A 19. század közepétől jelentek meg azok a tematikus imakönyvek, amelyek elsősorban a tulajdonos – azaz a befogadó – körülményeire vagy életállapotára vonatkozó tartalommal láttak napvilágot. Készült gyűjtemény például a *gyermekek, a férfiak, a nők, a fiatal lányok, az idősek és a katonák számára*.

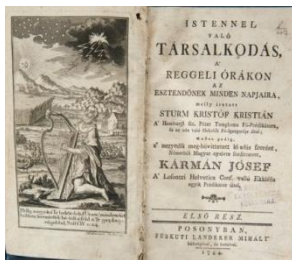
Külön tárlót kaptak a *női imakönyvek*, hiszen a polgárosodó társadalomban megváltozott a női szerepeknek, élethelyzeteknek a csoportosítása, a női élet normáinak meghatározása. A női életszakaszok, életfordulók, a nők családi, társadalmi szerepe – a fiatal lány, a hajadon, a fiatalasszony, a gyermekágyas asszony, az anya, a feleség, az özvegyasszony, a honleány – egyaránt megjelent az imakönyvekben. A szerzők (*Fördös Lajos, Tompa Mihály, Szász Károly, Medgyes Lajos, Uray Sándor, Ravasz László*) imakönyvei több kiadást megértek.

A katonai, háborús imakönyvek fontos pasztorációs eszközök voltak a katonák

között, de erőt, vigasztalást merítettek belőle a sebesültek is a hadi kórházakban, vagy hadifogolytáborokban. Az imakönyvkiadások kapcsán sem a katolikus, sem a protestáns felekezetek nem feledtek meg az otthon maradottakról. A „háború könnyezői síjtottjai vigasztalására”, árváknak, özvegyeknek is készültek imakönyvek. A bevételek legtöbbször jótékonyági célokat szolgáltak. Különleges darabja kiállításunknak *Kádár Lajos hódmezővásárhelyi tanító kézírásos imakönyve, amelyet Szibériában a berezovkai hadifogolytáborban jegyzett le*.

Az ökumenikus tárlóban a különböző felekezetek imakönyveit tekinthette meg a látogató. A 19. század polgári fejlődése és asszimilációs törekvése hozta, hogy a *zsidó asszonyok és hajadonok részére – protestáns hatásra – kétnyelvű vagy magyar nyelvű imakönyveket adtak ki*. A zsidó nők imádkozásának rendje nagymértékben eltért a férfiakétól. Míg a férfiaknak naponta háromszor és a zsidó naptár megszabta időben kellett héber nyelvű imádságaikat elvégezniük, és az imádságok jelentős részét a többi férfival együtt, csoportosan, azaz nyilvánosan mondták el, a női imának nem volt megszabott rendje: elmondható volt otthon, vagy a zsinagógában, tartalmában és helyében egyaránt a helyzethez alkalmazkodva.

Korának legnépszerűbb imakönyve Kiss Arnold (1869-1940), budai főrabbi, kitűnő műfordító, csak magyar nyelvű szöveget tartalmazó imakönyve, a *„Mirjam Imádságok zsidó nők számára”*. Említésre méltó *Leveleky Jenny imádságos-könyve*, amely egyedi csontberakásos kötésben

Magyar imák izraelita nők és hajadonok számára, címmel Budapesten jelent meg 1895-ben.

Pollák Miksa soproni rabbi, irodalomtudós (1868–1944), *Izráel istentisztelete* című, a századfordulón kiadott imádságos-könyvét Izraelben is kiadták az 1960-as években.

A szombatosokat az 1914-ben kiadott szombatos imádságos-könyv, és *A bőzodújfalusi szombatosok szertartási és imádságos könyve* című forráskiadvány képviselte, amely Péchi Simon kézírásos másolatban fennmaradt imádságos könyvét tartalmazza.

Az unitárius felekezettől a legújabb, *Veres Péter* szerkesztésében, a 2012-ben Marosvásárhelyen megjelent *Egy az Isten* című imakönyvet láthatták a kiállítás megtekintői. Az imakönyv lapjain huszonkilenc lelkész, valamint egy kislány imája hangolja rá az olvasót a lélekben való felemelkedésre és megnyugvásra.

Evangélikus szerzőktől három imádságos-könyvet állítottunk ki: a legkorábbi *Acs Mihály* (1647–1708) iskolai rektor, lelkész, Thököly tábori lelkészének „*Aranylánc*”-a, majd *Székács József* (1809–1876) szuperintendens számos kiadást megért *Imádságok és buzgólkodások evangéliumi protestáns keresztyének számára* című imakönyvének 6. kiadása és *Gyurácz Ferenc* (1841–1925) Pápa város tudós papjának „*Lelki vezér*”-e képviselte a felekezetet.

A kiállított görög katolikus imakönyv századforduló utáni kiadás, tulajdonosai nászajándékként anyáról lányára örökítették, első tulajdonosa „*Demeter Annuska Nagylétán*”.

A modern katolikus imakönyvek közül említést érdemel *Hetényi Varga Károly*

(1932–2002) tanár, egyháztörténész *Beszélgetés a mesterrel* című munkája. A 80-as évek fiatalságának kegyességét meghatározó imádságos-könyv felekezetre való tekintet nélkül nagy népszerűségnek örvendett, pedig sok viszontagságon keresztül jutott el a megjelenésig.

A rendezők, Borvölgyi Györgyi, Kovácsné Pázmándi Ágnes, Sárai Szabó Katalin és segítők Pap Ferenc és Szetey Szabolcs az irodalomtörténeti és lelkiség-történeti szempontok mellett fontosnak tartották, hogy az imádságról beszélni, imádkozni tanítani ma is, a 21. század elején is időszerű. Még akkor is, ha korunk emberétől a lelki élet, az imádság, az Istennel való kapcsolatfelvétel – a megváltozott körülmények és gondolkodásmód miatt – sokkal idegenebb, mint az egy-két generációval korábban volt.

*Ha megszólítalak, Uram,
tudom, az első kérdésed hozzám:*

”Szükséged van rám?”

S mindjárt válaszolsz:

”Itt vagyok!

*Nem láthatsz meg,
de én vagyok a fény,
amelyben mindent látsz.*

*Nem hallasz,
s mégis kezed ereje vagyok,
cselekszem akkor is,
ha nem ismered útjaimat.*

*S alkotok akkor is,
ha művemet nem ismered.”*

*/James Irwin úrhajós imája a Holdon/
Kovácsné Pázmándi Ágnes
Dunamelléki Református
Egyházkerület Ráday Könyvtára
A fényképeket Füle Tamás és Kovácsné
Pázmándi Ágnes készítette*

„Hegedűszóban szép mesét jelentek”

Borsos Miklós szobrász, grafikus kiállítása

a Ráday Gyűjtemény Biblia Múzeumában 2014. március 13. – 2014. június 27.

Nagy dolgokat létrehozni csak isteni energiával, isteni segítséggel lehet – mondta egy műgyűjtő Borsos Miklós Kossuth-díjas szobrászművész alkotásairól. A 2014. március 13-án, csütörtökön nyílt tárlaton főként magángyűjteményekben fellelhető műtárgyakat láthatnak az érdeklődők, de néhány ismert gyűjtemény anyagából is kapott kölcsön a Biblia Múzeum. A kiállítás középpontjában Borsos Miklós kispasztikai és grafikai állnak, köztük a nagyközönség számára eddig ismeretlen alkotások is, amelyek lakások falairól, polcairól kerültek elő. A tárlatra látogatók különleges festményeket is megismerhetnek a művész firenzei korszakából. Megtekinthetik a művész maga tervezte kottatartóját hegedűvonójával együtt. Nem véletlen a címválasztás sem, Szenczi Molnár Albert 49. Zsoltár fordításának gyönyörű sora és a számos kottatartó állvány. A kiállítást ugyanis át-

szövi Borsos Miklós zenével való kapcsolata, hiszen a szobrász kiválóan hegedült és jónéhány zenei tárgyú rajzot, szobrot és érmét alkotott. A tárlat anyagát bibliai témájú alkotások, levelek és kéziratok gazdagítják.

A kiállítást Bogárdi Szabó István református püspök nyitotta meg, rendezését Horváth Gyula kurátor jegyzi, a megnyitón közreműködött Maros Éva Liszt Ferenc-díjas hárfaművész és Geiger György Kossuth- és Liszt Ferenc-díjas trombitaművész.

A kiállítás hétköznaponként 10-19 óra között látogatható és éjfélig nyitva lesz a Múzeumok Éjszakáján. Minden kedves érdeklődőt várunk szeretettel!

*Kovácsné Pázmándi Ágnes
Dunamelléki Református Egyházkerület
Ráday Könyvtára
A fényképeket Baranyai Péterné készítette*

Bővülő szakirodalmi infrastruktúra –

Egyházi felsőoktatási intézmények az EISZ 2014-es programjában

 Az *Elektronikus Információs-zolgáltatás* (EISZ) nemzeti program konzorciális formában segíti a felsőoktatási valamint az akadémiai intézmények színvonalas oktató- és kutatómunkájához szükséges adatbázisok előfizetését. A kínálatban bibliográfiai és teljes szövegű szolgáltatások, multidiszciplináris és szakterületi adatbázisok, aggregált és egyedi kiadói kollekciók is szerepelnek. A 2002-től folyamatosan működő EISZ program ma már a hazai kutatási infrastruktúra szerves részévé vált, segítségével kedvezőbb árakkal és feltételekkel válnak elérhetővé a legfontosabb külföldi tudományos források.

A konzorciumhoz már eddig is csatlakoztak egyházi intézmények. 2013-ban az *Apor Vilmos Katolikus Főiskola*, a *Debreceni Református Hittudományi Egyetem*, a *Dunántúli Református Egyházkerület Tudományos Gyűjteményei*, az *Evangélikus Hittudományi Egyetem*, a *Gál Ferenc Főiskola*, a *Károli Gáspár Református Egyetem*, a *Pázmány Péter Katolikus Egyetem*, a *Pécsi Hittudományi Főiskola*, valamint a *Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola* volt az EISZ partnere. Jellemzően a teljes egészében állami támogatással használható EBSCOhost alapszolgáltatást rendelték meg. Szórványosan vettek igénybe önrész megfizetésével járó más tartalomszolgáltatást, ezek között találjuk a JSTOR-t kis számú kollekcióval, az Akadémiai Kiadó elektronikus hozzáférésű folyóiratait és a Web of Science tudománymetriai célokra is használatos adatbázisát.

A 2014-es évre az Emberi Erőforrások Minisztériuma (EMMI) EISZ önrészre is fordítható céltámogatást juttatott a felsőoktatásnak, melyben az egyházi fenntartású intézmények is részesültek. Ennek köszönhetően az egyházi intézményekben is lényegesen kibővíthet a nemzetközi előfizetési adatbázisok köre. A céltámogatás megkönnyíti az állami kedvezménnyel licenszelhető legfontosabb adatbázisok megrendelését. További jelentős hozadék, hogy a támogatott adatbázisokon kívül, konzorciumi összefogással, kedvezőbb árakkal köthető szerződés korábban csak egyedi előfizetéssel biztosított adattárakra is. Várható például, hogy az ATLA (American Theological Library Association) vallástudományi, részben teljes szövegű adatbázisa is szélesebb hazai használói körhöz juthat el az elkövetkező időszakban. Gazdagodhat a rangos, minőségi kiadóktól elektronikusan elérhető folyóiratok választéka és megjelenhetnek a könyvtárakban az e-könyvek is.

A nem-EISZ tagintézmények olvasói, a bibliotékák közötti együttműködés és dokumentumszolgáltatás révén egy kis átfutási idővel juthatnak a teljes szövegű elektronikus folyóiratcikkhez. Az EISZ egyházi partnerei előtt álló feladat kiterjeszteni az Egyházi Könyvtárak Egyesülése (EKE) hálózatára a könyvtárközi cikk-kérések teljesítését. A felhasználók tájékoztatását az UNITAS portálja is segítheti, ahol már ki van alakítva az „Adatbázisok” felület. Itt jelenleg egyetlen előfizetett szolgáltatás található (ATLA a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskolán, Budapest). Az EISZ

keretében megrendelt, általában egy éves felhasználási időszakra beszerzett adatbázisok jegyzéke a hozzáférési információkkal és a szabadon elérhető keresőfelületek útvonalával az év folyamán várhatóan a portálon és az egyes könyvtárak honlap-

jain is megjelenik. Érdemes figyelni az ezzel kapcsolatos híreket és élni a megnyíló lehetőségekkel.

Dr. Dudás Anikó

Pázmány Péter Katolikus Egyetem – tudományszervezési referens

IKON ÉS EREKLYE: KÉPTISZTELET KELETEN ÉS NYUGATON

A Pannonhalmi Főapátság időszaki kiállítása, 2014. március 21. – november 11.

A kiállítás a keresztény képhasználat kérdéseit járja körül: bemutatja azt a folyamatot, amelynek során a görög kereszténységben kialakuló markáns képtisztelet átalakította a nyugati képhasználatot és megalapozta magát a kép fogalmát a nyugati művészetben.

A tárlatot, amelynek kurátora Bokody Péter művészettörténész, a március 21-i Szent Benedek-ünnep alkalmával Klaniczay Gábor egyetemi tanár nyitotta meg.

A kiállításra került anyag mind történeti, mind művészettörténeti értékét tekintve **rendkívüli**, számos, Magyarországon még nem látott tárgy is helyet kapott benne.

A bemutatott **ikonok** közül kiemelkedik a zadari Egyházművészeti Kiállítás 13. századi Mária-ikonja. Emellett látható egy 15. századi Mária-ikon a Szépművészeti Múzeumból és egy 18. századi Megváltó-ikon a szentendrei Szerb Egyházi Múzeumból. A Pannonhalmi Főapátság saját gyűjteményéből két 17. századi Deészisz-ikont láthatnak az érdeklődők.

A tárlaton három **ereklye** is megtekinthető: nemzetközi viszonylatban is kiemelkedik a melki Bencés Apátságból va-

ló 13. századi fejereklyetartó, a zadari Egyházművészeti Kiállításról egy 14. századi Keresztelő Szent János kézeréklyetartó és egy 1332-re datált Mária Magdolna ereklyetartó büszt is.

A kiállítást Nagy Dénes **dokumentumfilmje** zárja, amely két középkori helyszínre vezeti el a látogatót: a burgundiai Vézelay katedrálisába, ahol Mária Magdolna ereklyéjét őrzik, és a bukovinai Sucevita román ortodox kolostorába, amely kívülről is festett templomáról híres. A film a két monasztikus szerzetesi közösség életébe pillant be, s rajtuk keresztül jelenik meg e két eltérő világ erős atmoszférája: színei, fényei, csendje és a szent tárgyakhoz való viszonya.

A kiállítás **célja**, hogy a látogató szembesüljön a görög és latin képtisztelet összefonódó történetével, amely mind valástörténeti, mind pedig művészettörténeti szempontból különösen jelentős.

A könyvtárárpület földszintjén található kiállítóteremben a tárlat **megtekinthető** apátsági tárlatvezetés keretében, vagy külön belépőjeggyel önállóan, az Apátság turisztikai nyitva tartási idejében:

- március 21. – április 30.: kedd-vasárnap
9.00-16.00
- május 1. – május 31.: hétfő-vasárnap
9.00-16.00
- június 1. – szeptember 30.: hétfő-vasárnap
9.00-17.00

- október 1. – november 11.: kedd-vasárnap
9.00-16.00

Bitai Judit
Főapátsági Könyvtár
Pannonhalma

MIRACULA ET SANCTITAS CSODÁK ÉS SZENTSÉG

Kiállítás a pannonhalmi Főapátsági Könyvtárban
2014. március 21-től november 11-ig

A Pannonhalmi Főapátság minden évben március 21-én, Szent Benedek atyánk tavaszi ünnepén nyitja meg időszaki kiállítását, amely idén az *Ikon és ereklye* címet viseli. Immár hagyomány, hogy a Főapátsági Könyvtár mindig az aktuális témához igazodva, ugyanebben az időpontban szintén új kiállítást rendez. Ezt mindig „saját anyagból” állítjuk össze: a könyvtár állományából hozunk elő ismert és híres, vagy kevésbé ismert, de érdekes könyvkincseket.

2014-ben *Miracula et sanctitas* címmel a szentek tiszteletét, ábrázolásuk módjait, helyi szentkultuszokat, búcsújáró helyeket mutatjuk be – érintve a témával kapcsolatos hitvita-irodalom körét is. A muzeális könyvtárteremben, tíz tárlóban helyezkednek el a kiállított művek, a téma bevezetéseként *Monoszlai András*nak a *De cultu imaginorum* (Az idvösségre intő képeknek tiszteletéről...) című, 1589-ben kiadott munkája szolgál.

Szinte állandó vendége a kiállításainknak néhány könyv, a bennük lévő képek több témához is illeszthető volta miatt. Így szerepel egy német nyelvű *Szentek élete* (Augsburg, 1482), és három kis „ék-

szer”: korai antikva lyoni és nürnbergi *Hortulus animae*-k. Ugyancsak többször kiállított darabjaink közé tartozik az ún. *Kis-Schedel* (Augsburg, 1497) és egy *Regula*-ösnymtatvány. Ezekben ismert és népszerű szentek, illetve Szent Benedek ábrázolása látható.

A könyvtárosok védőszentje, *Jeromos* előtt tisztelgünk egy Bibliával (Basel, 1495) és a *Vitae patrum* 1512-es, lyoni kiadásával.

Idén a közismertebb, vagy a témához illoen „elvártabb” 15-16. századi művek kiállításán kívül egy 17. századi *pozsonyi kísértetjárás* emlékét is felidézzük. Tesz- szük ezt egyrészt a kísértethistória kiviz- gálását végző egyházi bíróság által ki- adott munkával (*Kopcsányi Mihály: Narratio rei admirabilis ad Posonium gestae...* – Pozsony, 1643.), melynek mellékletében „a kísértet hiteles kézle- nyomata” látható, másrészt az ennek em- lékére emelt kegyszobor történetének be- mutatásával.

A 17-18. században újjáéledő magyaror- szági szentkultusz nyomtatott emlékeit a tudós jezsuita: *Hevenes Gábor*, illetve a

bencés *Vajda Sámuel* és *Koptik Odó* apáturak munkái képviselik.

Nemcsak nyomtatott műveket, hanem kéziratokat is szeretnénk a közönség elé tárni. Így első királyunk tiszteletére az *Esztergomi Miskönyv* mellett (Velence, 1513) a nálunk őrzött, 18. századi *Döri énekeskönyv* Szent István-ábrázolása is szerepel.

A kiállítás fő ékességeként ebben az évben látható lesz a 17-18. század fordulóján élt pannonhalmi bencés atya, *Lancsics Bonifác* kézíratos hagyatékából egy itt készült, *különleges Szent Benedek-ábrázolás* (rajz, előtérben a Szent alakjával, háttér-

ben élete csodás eseményeivel), illetve a *Boldogasszony Anyánk...* kezdetű ének első ismert kézíratos példánya, *Szoszna Demeter* 18. század eleji énekeskönyvéből. (Szerzője a fent említett Lancsics Bonifác.)

Bízunk benne, hogy a muzeális könyvtártermet meglátogató vendégeink örömeiket lelik az eléjük tárt könyvkincsek szemlélésében, korukon és szépségükön keresztül is megérezve kultúrtörténeti értékük nagyságát.

Hegedüs Éva
Főapátsági Könyvtár
Pannonhalma

Műhelymunkák a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtárban

Könyvtárunk történelméből és jellegéből adódóan gazdag muzeális anyagot őriz, melynek nagy részét elődeink többé-kevésbé számba vették és leírták, de részben az anyag bővülése, részben pedig a korszerű könyvtárosi munka kívánalmainak és lehetőségeinek fejlődése miatt szükséges, hogy **újragondoljuk e gyűjteményrészekkel kapcsolatos feladatainkat.**

Ennek kapcsán **Bitai Judit és Hegedüs Éva** munkájának köszönhetően két területen is műhelymunka indult el:

1. Kódexeink és a teljes fragmentum-gyűjteményünk számbavétele, feltárása, töredék-katalógus készítése

2013 elején a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár felvette a kapcsolatot az MTA-OSZK **Fragmenta Codicum** Kutatócsoportjával **kódexeink** szakszerű és részletes leírása, valamint egy esetleges kötetkatalógus összeállítása ügyében.

E munka kapcsán felmerült az ötlet, hogy gazdag, de némileg rendezetlen, és csak többé-kevésbé feltárt **töredékgyűjteményünkkel is** érdemes lenne valamit kezdeni.

A kutatócsoport vezetője, Madas Edit és munkatársa Sarbak Gábor a tavasz folyamán személyesen **látogattak** az Apátságba, hogy felmérjék a feldolgozandó anyagot.

E felmérés **előkészítéseként számba vettük** a kódexeken túl a külön töredékgyűjteményben található anyagot; továbbá a Jesuitica gyűjteményt is könyvről könyvre átnéztük és dokumentáltuk a restaurálás során lefejtett és a könyv mellett

elhelyezett, valamint a dokumentumon található töredékeket.

Összegyűjtöttük azt is, hogy mely **szakirodalom** foglalkozott eddig tudományos igényességgel a töredékgyűjtemény egyes darabjaival.

A számbavétel során megállapítottuk, hogy a gyűjteményt **két nagy csoportra** lehet osztani: pergamen/ritkábban papír **kódextöredékekre** és papír **nyomtatványtöredékekre**. Ezek mindegyikének feldolgozása kicsit más-más tudományos módszertant igényel.

A látogatás és a további együttműködés gyümölcsözőnek bizonyult: a **tavaszyár folyamán tisztáztuk a feldolgozás szempontjait és lépéseit**. A kódexeket egy későbbi időpontban alaposabb vizsgálat alá vetik majd. A töredékgyűjteménnyel kapcsolatban abban állapodtunk meg, hogy a kutatócsoport által adott szempontok szerint először a kézirásos pergamentöredékeket vizsgáljuk, azok közül is elsőként azt a csoportot, melyről rendelkezésünkre áll egy, az elődeink által készített rövid leírásokat tartalmazó lista.

2. A könyvtárban őrzött antikvák számbavétele és feltárása

2013 januárjában Bitai Judit és Hegedüs Éva elkezdtek a 16. századi könyvek, az antikvák számbavételét és feltárását.

A munka lépései: 1. Számbavétel: A kézzel írt helyrajzi katalóguslapokról a megjelenés éve szerint **kiválogatják** a 16. századi tételeket. **Táblázatba** írják (excel – Google drive) a dokumentumok azonosításhoz szükséges legfontosabb adatokat: jelzet, szerző, cím, kiadás helye, ideje, egyéb megjegyzések. Ez – bár nem fő célja – már lehetővé tesz egy **egyszerű keresési módot**: az egyes adattípusokat szám-

A feldolgozás egyelőre egyszerű szövegszerkesztővel készül, word dokumentumban. (A tervek szerint **idővel lesz** majd egy **speciális számítógépes adatbázis is**, melybe ezeket a szöveges adatokat be tudjuk illeszteni, és így azok könnyebben kezelhetőek lesznek.) A munka nagyobb, nehezebb része a töredékek azonosítása és részletes leírása, melyet rögtön el tudunk kezdeni. A **leírás szempontjai** részletesen érintik mind a töredék fizikai jellemzőit, mind a minél pontosabb tartalmi meghatározást.

Az ősz folyamán Bitai Judit és Hegedüs Éva tett látogatást az Országos Széchényi Könyvtárban, a Fragmenta Codicum kutatócsoport munkatársainál. A már elkészült leírásokat átbeszélve finomítottuk tudásunkat, valamint újabb szempontok is előtérbe kerültek a feldolgozással kapcsolatban. Támogatást kaptunk abban is, milyen szakirodalom a legalkalmasabb segítség munkánkhoz – majdnem mind megtalálható volt a Könyvtárunkban. Ezen útmutatás alapján otthon folytattuk a feldolgozó munkát, valamint össze-
gyűjtöttük a rendelkezésre álló szakirodalmat.

sorrendbe, illetve abc rendbe tudjuk rendezni. A táblázat fő rendezési elve a jelzet lesz. **2. Részletes feldolgozás:** ez a munkafolyamat a dokumentumok egyenkénti **kézbe vételével** történik. A „szokásos” könyvtári adatokon (szerző, cím, stb.) túl feltüntetik az **egyedi jellemzőket** is, mely a muzeális dokumentumok feldolgozásánál elengedhetetlen.

A munkáról **beszámoló jelent meg a Pannonhalmi Főapátság Gyűjteményei évkönyvében**: Bitai Judit-Hegedüs Éva: A muzeális állomány feltárása a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtárban. In:

Collectanea Sancti Martini: A Pannonhalmi Főapátság Gyűjteményeinek Értesítője

3. A MTA Zenetudományi Intézetében működő 20-21. Századi Magyar Zenei Archivum és Kutatócsoport és a Pannonhalmi Főapátság együttműködése

Az MTA Zenetudományi Intézetben működő 20-21. Századi Magyar Zenei Archivum és Kutatócsoport együttműködési megállapodást írt alá a Pannonhalmi Főapátsággal, amelynek részeként az Archivum közreműködik **Kalmár László** (1931–1995) zeneszerző hagyatékának feldolgozásában és digitalizálásában.

A Pannonhalmi Főapátság gyűjteményei között jelentős helyet foglal el a **Musicotheca**. Itt őrizzük többek között **Kalmár László** zeneszerző hagyatékát is, melynek örököse a Pannonhalmi Főapátság.

2013. július 15-én **megállapodás** született a Pannonhalmi Főapátság (Főapátsági Könyvtár) és az MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont között **Kalmár László** (1931–1995) zeneszerző hagyatékának feldolgozásáról. A feldolgozás részeként az MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Zenetudományi Intézet 20-21. Századi Magyar Zenei Archivuma és **Kutatócsoportja** – vezető **Dalos Anna** – **saját költségvetésének terhére** 2013. július 15. és 26. között megbízásos szerződéssel **két kutatót** (**Bíró Viola és Wutzl Eszter Emília**) **biztosított** a Főapátsági Könyvtár számára a **Kalmár László-hagyaték** rendezése, listázása, szkennelése, illetve a kéziratok adatainak adatbázisba történő feltöltésére.

A **Főapátsági Könyvtár** ellenszolgáltatásként, külön költségek nélkül **felaján-**

tója 1./szerk. Dénesi Tamás, Dejcics Konrád, Pannonhalma, 2013., p. 353-362.

lotta a vízzellel ellátott, szkennelt dokumentumok digitális másolatát az MTA BTK ZTI 20-21. századi Magyar Zenei Archivuma és Kutatócsoportja számára, és engedélyezte, hogy ezek adatait az MTA BTK ZTI 20-21. századi Magyar Zenei Archivuma és Kutatócsoportja Gyűjteményi Adatbázisába feltöltse, és az Archivum honlapján – a kutatás elősegítése érdekében – a nagy nyilvánosság elé tárják. A digitális változatot 2013. augusztus végén adta át az Intézetnek.

A digitalizált dokumentumok átadását követően a művekkel kapcsolatos **szerzői jogok a Pannonhalmi Főapátság tulajdonában maradnak**. Az MTA BTK ZTI 20-21. századi Magyar Zenei Archivuma és Kutatócsoportja a digitalizált verziókat kizárólag kutatási célokra használja fel, minden egyéb felhasználásra a Pannonhalmi Főapátság jogosult. A digitalizált változatokból való tudományos közlés a Pannonhalmi Főapátság – Főapátsági Könyvtár engedélyéhez kötött.

A projektet a Zenetudományi Intézet részéről **Dalos Anna**, az MTA BTK ZTI 20-21. századi Magyar Zenei Archivum és Kutatócsoport vezetője, a Főapátsági Könyvtár részéről **Ásványi Ilona és Nagy Balázs** vezette.

Ásványi Ilona, Bitai Judit,
Hegedűs Éva
Főapátsági Könyvtár
Pannonhalma

Szent források, folyók, tavak, tengerek

időszaki kiállítás a Kalocsai Főszékesegyházi Könyvtárban

„Áldott légy Urunk, Víz-Húgunkért, oly nagyon hasznos ő,
oly drága, tiszta és alázatos.” (Szent Ferenc Naphimnuszából)

A víz az élet forrása. A titokzatos és nélkülözhetetlen őselem. Föld, levegő, tűz és víz – az ókorban úgy tartották, ez a négy őselem alkotja a világunkat. Földünk felszínének több mint kétharmadát víz borítja. Ez az a folyadék, amely hordozza az embriót, csírasejtjét minden fejlődésnek és növekedésnek.

Ez az alapvető alkotórésze minden szerves anyagnak, így tehát életfontos-

ságú minden élőlény számára: embereknek, állatoknak, növényeknek egyaránt. Létezése életet, növekedést biztosít, hiánya halált és pusztulást hirdet.

A Kalocsai Főszékesegyházi Könyvtár 18. századi barokk Patachich-termében az idei évben Szent források, folyók, tavak, tengerek címmel nyílt időszaki kiállítás. **Látogatóink a tematikusan kiállított dokumentumokon keresztül megismerhetik a víz meghatározó szerepét az emberi életben, a történelemben, a nagy kultúrák, civilizációk kialakulásában, gazdag jelképrendszerét a különböző világvallásokban.**

Az ősvízről már a Teremtéstörténetben olvashatunk, a teremtés hajnalán Isten Lelkének lehelete lebegett a vizek fölött és minden javak forrásává tette. Az őstör-

ténet középpontjában a Biblia egyik legismertebb elbeszélése, a vízözön története áll. Az özönvíz bibliai történetétől a Vörös-tengeren való átkelésig, vagy Jézus megkeresztelkedésétől a lábmosás epi-

zódjáig a víz mindig az élet-ről, a megtisztulásról, az újjáteremtésről, a transzcendenciáról beszél nekünk. A Biblia képekkel illusztrált történetei elevenednek meg a kiállított 15-16. századi

ábrázolásokon, többek között Luther Márton Bibliafordításának 1541-es wittenbergi kiadásában, Hartmann Schedel nürnbergi orvos 1493-as Világkrónikájában. A hatnapos teremtéstörténet jellegzetes középkori ábrázolása látható egy 13. századi francia pergamen kódexben, vagy az özönvíz és Noé bárkájának metszete abban a kisméretű verses bibliai összefoglalóban, amelyet Hans Holbein metszeteivel díszítettek Lyonban 1543-ban.

Az ókorban Egyiptom a Nílus völgyében, Mezopotámia a Tigris és az Eufrátesz között terült el. Közös jellemzőik az öntözéses földművelés és ezzel kapcsolatban a folyók szabályozása, csatornák építése. A ókori Mezopotámiában, Egyiptomban és a görög-római mitológiában is kiemelt szerepe van a víznek. Az egyip-

tomai mitológiában Hápi a Nilus istene, Poszeidón a görög mitológiában a tenger királya; hatalma kiterjed a tavakra és a folyókra is. A kiállításban helyet kaptak a könyvtár gyűjteményében őrzött illusztrált mitológiai összefoglalások, ókori térképek, látványos művészettörténeti albumok. Joachim von Sandrart 17. századi német festő, rézmetsző gyönyörűen illusztrált művei közül kiemelkedő művészettörténeti forrás a Teutsche Akademie der edlen Bau-, Bild- und Malereikünste című két kötetben, Nürnbergben 1768-ban megjelent munkája.

Tisztító jelenésben jelenik meg a víz a különböző világvallásokban pl. a szent folyókban való fürdés, megmerítkezés rítusa, vagy a rituális fürdés, kézmosás. A hinduk szemében a Gangesz testesíti meg Gangát, a megtisztulás istennőjét, amelynek akár egyetlen cseppje is képes a hívő zárandokok lelkét földi bűneiktől megtisztítani. A muszlim hívők mindegyikének állandó kötelessége a rituális mosakodás, ezért városaikban már a középkorban igen fejlett fürdőkultúra alakult ki. A japán sinto szentélyek bejáratától nem messze egy tisztálkodásra alkalmas hely található, ahol a hívők kezét és száját mosnak, mielőtt megközelítenék a szentélyt. Olfert Dapper 1681-ben Nürnbergben megjelent Asia című művében, David Herrlieberger svájci kiadó és rézmetsző 18. századi metszetein a vízzel kapcsolatos hindu és buddhista szertartások elevenednek meg. Kína és Japán hit-

világáról gazdagon illusztrált művek egész sora pl. Arnoldus Montanus holland történész és Engelbert Kaempfer német orvos útleírása ad tájékoztatást. Georg Bodenschatz német teológus kiállított művében (Aufrichtig teutsch redender Hebräer. Lipcse, 1756.) a zsidók számára előírt rituális fürdésre kialakított fürdőről, a mikvéről olvashatunk.

A víz nélkülözhetetlen az emberi szervezetben, hiszen számos fontos feladatot kell ellátnia. Az emberi test működésével,

az anatómiával és a gyógyítással kapcsolatos könyvek közül most számos orvostörténeti ritkaság is helyet kapott a kiállításban. A Hippokratész-Galénosz kódex 1360-ban készült. Hippokratész afo-

rizmáit és kórjóslatait, valamint Galénosz orvosi rendszabályait tartalmazza, Afrikai Konstantin fordításában és magyarázataival. Az egyik legszebb kötésű kódexünk egy német nyelvű kéziratgyűjtemény 314 lapon, amit Konrad Schrecken másolt egybe 1472-ben. A kéziratgyűjtemény nyolc jelentős munkát tartalmaz és többek között ebben olvashatjuk az „élet vízének” leírását. Andreas Vesalius De Humani Corporis Fabrica című 1555-ben Bázelen megjelent műve mérföldkő az orvoslás történetében.

A szent helyek az európai és a magyar keresztény kultúrában a búcsújáró helyek, ahol sokszor egy-egy forrás, kút áll a tisztelet középpontjában, vagy legalábbis fontos része annak. Legtöbb kegyhelyünk mellett szent kutat is találunk. Puteus

aquarum viventium. Élő vizek kútja, című Nagyszombatban 1743-ban magyarul megjelent könyv a máriavölgyi kegyhely csodáit tartalmazza.

A magyarországi fürdőkultúra több mint 2000 éves múltra tekint vissza. Az egykori fürdőépületek romjai, a freskók és a mozaikok is bizonyítják, hogy már a rómaiak is felfedezték, sőt használták is ezeket a gyógyforrásokat. A kiállításban látható Elias Oesterreicher disszertációja (Analyses aquarum Budensium. 1781.), amely 283 oldalon keresztül leírja a budai és más hazai források vizeinek vegyi összetételét. La Langue János 1783-ban magyar nyelvű kötetet adott ki a magyarországi orvosi vizekről. Nyulas Ferenc tanulmánya 1800-ban jelent meg Kolozsváron Az Erdély országi orvos vizeknek bontásáról közönségesen, amely az első magyar nyelvű, jelentős kémiai tárgyú mű. Látogatóink két 19. századi térképet is láthatnak a magyarországi gyógy- és ásványvizekről. Deutsch Ferenc ásvány-

víz-térképe 1849-ben jelent meg magyar nyelven. A szerző célja térképe elkészítésében az volt, hogy a 19. században feltárja, számba vegye a kifogástalan minőségű ásványvizeket, amelyek fogyasztása alkalmas betegségek megelőzésére, gyógyítására.

A tárlók között végigsétálva Bernard de Montfaucon ókori kutató művészi kivitelű albumai, és a térképészet történetének olyan nagy mérföldkövei, mint Abraham Ortelius, Gerardus Mercator világtérképei, vagy J. Baptist Homann, Matheus Seutter, Luigi Ferdinando Marsigli mapái gyönyörködtetik a látogatót.

Az időszaki kiállítás az ország egyik legszebb könyvtártermében, Patachich Ádám érsek 18. századi barokk olvasótermében 2014. március 22. és 2014. december 31. között tekinthető meg (hétfő kivételével naponta 9.00-17.00 óráig).

*Grócz Zita
Kalocsai Főszékesegyházi
Könyvtár*

SZENT TAMÁS KOMMENTÁRJA HAZAÉRKEZETT KALOCSÁRA

A Grósz József kalocsai érsek elleni per és az utána következő mellékpererek során számos műtárgyat, köztük a Kalocsai Főszékesegyházi Könyvtár több értékes kötetét bizonyítékként vitték el eredeti őrzési helyéről. Egy ilyen mellékper során foglalták le *Capreolus Johannes: Szent Tamás kommentárok* című művének egyik kötetét. A négy kötetes mű 3. kötete az ÁVH köz-

reműködésével 1951-ben, a Grósz-per egyik mellékperében vált tárgyi bizonyítékká és később az Országos Széchényi Könyvtárba került. Az említett kötet „vándorútja-

ra” Szalai Béla cikke hívta fel a figyelmet (*Egyetlen tétel – Egy ősnymotatvány az ötvenes évek koncepciók pereinek útvesztőjében. Magyar Nemzet Magazin, 2013.*

február 2. szombat, 33. p.). Szalai Béla cikkében részletesen beszámolt a családját érintő 1951-es meghurcolásról, mikor édesapját koholt vádak alapján letartóztatták és hét év fegyházbüntetésre ítélték. A letartóztatást alapos házkutatások követték, s a harmadik során „előkerült” a könyvespolcra egy 15. századi nyomtatvány, amit előzőleg az Államvédelmi Hatóság emberei rejtettek oda. Szalai – az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárában talált iratok alapján – azonosította a Grósz József kalocsai érsek és társai egyik mellékperében felhasznált „bűnjelet”: Johannes Capreolus francia domonkos szerzetes Szent Tamás kommentárjának 1483/84-es velencei kiadását, pontosabban a négykötetes mű harmadik kötetét. A Magyarországon fellelhető példányok közül a harmadik kötetrel csak az Esztergomi Főszékesegyházi Könyvtár és az Országos Széchényi Könyvtár rendelkezik. Az OSZK példányát 1952. szeptember 8-án írták be a gyarapítási naplóba (1952/B 7711). A bejegyzés tanúsága szerint (a „B” napló az ajándékozást, cserét jelöli) az Államvédelmi Hatóság adta át a könyvet az OSZK-nak. Ez megerősíti a fenti történetet, mivel előző év augusztusában Szalai Béla édesapja megkezdte a börtönbüntetését Vácott, így az ősnymtatványra már nem volt szüksége az ÁVH-nak. A cikk megjelenése után megkezdődött a kötet tudományos vizsgálata, eredetének tisztázása érdekében. A vizsgálat pozitív

eredménnyel zárult, az előkerült tulajdoni jegyek egyértelművé tették a kalocsai provenienciát. A könyv 2014. március 21-én ünnepélyes keretek között visszakerült az Országos Széchényi Könyvtárból a Kalocsai Főszékesegyházi Könyvtárba. Az érintett dokumentum leírása: *Capreolus, Johannes: Commentaria in IV. libros Sententiarum seu libb. IV. defencionum theologiae Thomae Aquinatis. Venezia: Octavianus Scotus, 1483-1848. (CIH 896)*

A kötet „hazatérésének” tiszteletére 2014. március 21-én, pénteken tudományos konferenciát rendeztünk Kalocsán. A konferenciát dr. Bábel Balázs érsek és Káldos János az OSZK mb. főigazgatója nyitotta meg. Ezt

követően előadások hangzottak el:

Dr. Rozsondai Marianne: A kalocsai kötetek kötései és a bécsi domonkos műhely;

Dr. Farkas Gábor Farkas: A kalocsai kötetek provenienciája, kérdések és válaszok;

Dr. Lakatos Andor: A Grósz-per és mellékperei;

Grócz Zita: A kalocsai ősnymtatvány-gyűjtemény.

A konferencia zárásaként dr. Bábel Balázs érsek és Káldos János mb. főigazgató közösen visszahelyezték az ősnymtatványt a másik három kötet mellé. Az immár négykötetes mű kizárólag Kalocsán található meg így, teljes egészében.

Grócz Zita
Kalocsai Főszékesegyházi
Könyvtár

Megjelent a Pannonhalmi Főapátság Gyűjteményei évkönyve

Collectanea Sancti Martini. A Pannonhalmi Főapátság gyűjteményeinek Értesítője I. (szerk.: Dénesi Tamás, Dejcsecs Konrád), Pannonhalma, Pannonhalmi Főapátság Gyűjteményei, 2013. 382 p.

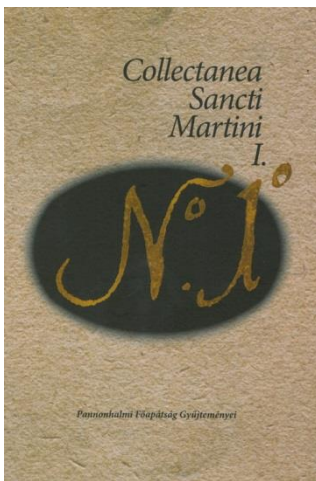
A borítón olvasható ajánló:

Szent Márton Monostorának kulturális intézményei, gyűjteményei – könyvtár, levéltár, múzeum – gondos rendben hagyományozták át a múlt írásos és tárgyi emlékeit. The-saurus a monostor kultúrája, amelyből a kutatóknak újat és régít egyaránt elő lehet, és elő kell hozniuk.

A jelen sorozat annak jele, hogy a gyűjtemények eleve-nek, gazdagítani kívánják monostorunk kortárs szellemi környezetét, és párbeszédben szeretnének maradni vele.

Tartalom:

Tanulmányok: Dejcsecs Konrád OSB: Utazások egy Nagy Szent Gergely-kódex körül – Megfontolások a Dialógusok könyvének 7-11. századi recepciójáról -- Sztulik-Kniesl Balázs: Preces germanicae pro singulis horis cum iconibus, avagy egy unikális képi-szöveges emlék a 17. századból – Dénesi Tamás: Adalékok Montecassino és a magyarországi bencések kora újkori kapcsolatahoz -- Forgó András: Az osztrák bencések és a magyarországi nagypolitika. A bécsi skót apátság adminisztrátorának jelentései az 1764-1765. évi pozsonyi országgyűlésről -- Vörös Géza: Források a magyarországi bencés rend 1945 utáni történetéhez. Ben-

cések a politikai rend-
őrség dokumentumai-
ban -- Bandi István:
„A mi történetünk” –
bencés diákok meg-
hurcolása az 1950-es
évek elején -- Petes
Róbert: Elszigeteltség
és a szabadulás kérdő-
jelei. Polgár Vilmos
küzdeme a politikai
rendőrség szorításában
a pártállami diktatúra
idején -- Várszegi
Asztuk OSB: Legányi
Norbert pannonhalmi

főapát a II. Vatikáni Zsinat harmadik
ülésszakán (1964. szeptember 14-
december 21.)

Közzelmények: László Csaba: Kutatói
megfigyelések a pannonhalmi bazilika
belső felújításakor -- Kovács Eszter:
Bohuslav Balbín és a bencések -- Borián
Előd OSB: Források Habsburg József
Ágost főherceg bencés diákságáról -- Bo-
ros Zoltán: A dömölki apátság
archontológiája 1802 és 1950 között --
Várszegi Asztrik OSB: A pannonhalmi
székesegyház 70 éve basilica minor --
Somorjai Adám OSB: Magyar bencések
Nyugaton (1931-1992) -- Rendtörténeti
vázlat -- Bitai Judit-Hegedűs Éva: A mu-
zeális állomány feltárása a Pannonhalmi
Főapátsági Könyvtárban -- Richnovszky

Andor-Rékási József: A Pannonhalmi Bencés Gimnázium mollusca-gyűjteménye III.

Szemle: *R. Várkonyi Ágnes:* Örökség és küldetés

Részlet az előszóból:

A bencés monostorok kezdettől fogva sorsközösséget vállaltak közvetlen környezetükkel, a vidékkel, a tájjal, amelyben éltek. Sorsközösségük a dialógus volt: szerzeteséletük megszólította a környezetet, ők pedig hagyták, hogy környeze-

tük szóljon hozzájuk, alakítsa őket. Szent Márton pannonhalmi monostora így ágyazódik bele szellemi, valamint közvetlen környezetébe: a kezdetektől párbeszédet folytat a korára jellemző kultúrával, hol alakítva azt, hol pedig alakulva a dialógus révén. Az ezer esztendő elteltével párbeszédbe kell lépnie saját történelmével, hagyományaisal és intézményrendszerével is, őriznie és kutatnia kell azt, ami az évszázadok során növekedett és megőrződött.

ÖRÖKZÖLD

Ebben a rovatban olyan írásokat adunk közre, amelyek ugyan nem napjainkban íródtak, de a könyvtáros szakma számára örökre aktuálisak maradnak.

Egy kis antikvár iskola

A könyv értékének megállapítása az antikvár szakmai legszebb, de legnehezebb része.

A könyv tartalmát először politikai szempontból vizsgáljuk. A nem kívánatos könyvek (fasiszta stb.) az értékelésnél zárhatók. Ki kell azonban emelni az értéktelen könyvek közül azokat a tudományos könyveket, amelyek, ha nem is felelnek meg tartalmilag a mai időknek, tudományos célra használható forrásmunkák. (Irodalomtörténeti, filozófiai stb. munkák.) A legkönnyebb a szépirodalmi könyvek kiválogatása és értékelése, mert ezek árendszere nagyjában kialakult.

Ha olyan könyv kerül a kezünkbe, amelyet sohasem láttunk, akkor a tárgyi tudáson alapuló összehasonlító módszert és a bibliográfiát vesszük igénybe. De gondolkodjunk a külföldi könyvkereskedelemben

tapasztalható áranarchiára (pl. az egyik külföldi katalógus Dickens: *The Buttle of Life* 1846-os első kiadását hétszáz, egy másik tíz dollárért ajánlja.) Különös értékük van a régi, híres műfordításoknak (pl. Bérczy Károlytól Puskin *Anyéginje*, Arany *Shakespeare fordításai*.) Külön értéket jelent a könyv ritkasága is. Ilyenek az ősnymtatás hőskorában nyomtatott könyvek, az „unicum”-ok. (A magyar vonatkozású könyvek közt a Hess nyomtatásában megjelent két könyv a legértékesebb.) Becsessé tehet egy könyvet elko-bozták, vagy bevonták. Emeli a könyv értékét híres szerzők aláírása vagy dedikálása. Ezen kívül az illusztrációk, híres festők rajzai, vagy metszetei.

Nagyban hozzájárul a könyv értékéhez, ha a könyvhöz valami nevezetesebb ese-

mény fűződik, vagy híres nyomdász műhelyéből került ki; ha megvan az eredeti címlapja; ha a könyv szélesebb margójú; ha felvágatlan példány; ha tipográfiája eltér az átlagostól; ha különlegesen finom papírra nyomták, és még sok hasonló apróság.

A könyv állapota is befolyásolja a könyv értékét. Kötve van-e vagy fűzve? Milyen a kötés? Nem hibás-e? Becsesebbek a híres könyvkötők műhelyéből kikerült könyvek. Például a XVIII. század híres könyvkötői által kötött könyvek sokszorosan többet érnek. Magyar vonatkozásban a gyönyörű nagyszombati, debreceni, kolozsvári és pozsonyi kötések voltak a leghíresebbek. De persze a kötés és a kiállítás nem minden. Gondoljunk a millennium idején és a század elején kiadott

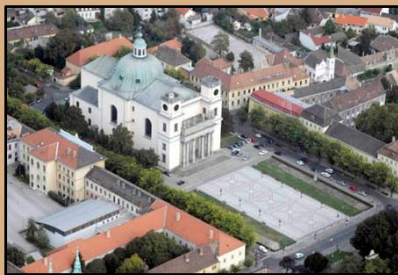
díszművekre. Ezeket tartalmuk miatt ma már senki sem vásárolja. Erre a sorsra jutott a századvégi Meyer-lexikon és a tizennyolc kötetes Pallas-lexikon. Az utóbbi a kötés árának kis hányadáért kapható.

Röviden összefoglalva tehát, a könyv értékének megállapításánál a legfontosabb szempontok: *a megjelenés időpontja, a példányszám, egykorú kötés, a könyvben a megjelenés óta beállott változás, a tartalmi érték, az illusztráció értéke, a nyomdai érték, a mű különleges tulajdonsága (pl. dedikálás), a kereslet és a kínálat, a különleges nyomda, s végül a mű szerepe a nemzetközi forgalomban, tehát a könyv világirodalmi értéke.*

Ezek mellett még sok egyéb tényező is befolyásolja az antikvár könyv értékének megállapítását.

In.: A könyvtáros 7 (1957/ 3) 223. p. (szerző nélkül).

Idei közgyűlésünkre és az azt követő konferenciára 2014. június 23-25. között várjuk a Kollégákat Vádra. Főrendező: Váci Egyházmegyei Könyvtár. Társrendező: Apor Vilmos Katolikus Főiskola Könyvtára

ÚJDONSÁG		ÚJDONSÁG	
	Welker, Michael ; ford. Gaál Botond és Petrő László		Köntös László
	Mi történt az úrvacsorában?		Részletek
	Hatvani István Teológiai Kutatóközpont		Dunántúli Református Egyházkerület
	Debrecen, 2013		Pápa, 2013

KITÜNTETÉSEK A NEMZETI ÜNNEPEN

Örömmel értesültünk arról, hogy március 15-e alkalmából egyházi könyvtáros-levéltáros kollégáink is kitüntetésben részesültek. Áder János, Magyarország köztársasági elnökének megbízásából Balog Zoltán a Magyar Érdemrend Lovagkeresztjét adta át Köntös Lászlónak (Dunántúli Református Egyházkerület Tudományos Gyűjteményeinek igazgatója) és Mózes Gergelynek (Székesfehérvári Egyházmegyei Gyűjtemény igazgatója, püspöki levéltáros). Köszönettel és hálással szívvel gondolunk eddig végzett munkájára, a továbbiakhoz kérjük a Jóisten áldását.

A kiadvány változatlan formában és tartalommal szabadon terjeszthető, felhasználható, nyomtatható, sokszorosítható és korlátozás nélkül közzétehető!

Lezárva: 2014. március 31.

Kiadja: Egyházi Könyvtárak Egyesülése **Szerkesztő:** Török Beáta

Tördelte: Tegzes Béla **E-mail:** biblio@sapientia.hu **Telefon:** 1-486-4421